

NOME
KOMMUNE

**Nome kommunes
BUDSJETT OG ØKONOMIPLAN
2023-2026**

Kommunestyrets vedtak 13.12.2022, sak 092/22

1	KOMMUNESTYRETS VEDTAK	5
1.1	VERBALE VEDTAKSPUNKTER	5
1.1.1	Budsjett og økonomiplan	5
1.1.2	Skatter.....	5
1.1.3	Finans.....	6
1.1.4	Kommunale gebyrer - gebyrregulativet	6
1.1.5	Fond.....	6
1.1.6	Øvrige verbalvedtak i kommunestyret	6
1.2	BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFTSBUDSJETTET	8
1.3	BEVILGNINGSOVERSIKT - INVESTERING	9
1.4	ØKONOMISK OVERSIKT ETTER ART - DRIFT	10
2	KOMMUNEDIREKTØRENS INNLEDNING	11
3	SENTRALE ØKONOMISKE RAMMEBETINGELSER.....	13
3.1	FRIE INNTEKTER OG TALL FRA STATSBUJSJETT	13
3.2	SÆRLIGE FORHOLD FOR BUDSJETT 2023.....	14
3.3	BEFOLKNINGSUTVIKLINGEN.....	16
3.4	UTVALGTE KOSTRATALL.....	18
3.5	BUDSJETTPOSTER 5-4 1.LEDD	19
3.5.1	Rammetilskudd.....	19
3.5.2	Skatteinntekter.....	19
3.5.3	Eiendomsskatt.....	20
3.5.4	Andre generelle statlige inntekter.....	20
3.5.5	Renter og avdrag.....	21
3.5.6	Utbytte	22
3.5.7	Overføring til investering.....	22
3.5.8	Fondsbruk og avsetning	22
4	MÅLTALL.....	23
4.1	KOMMUNESTYRETS MÅLTALL KL. § 14-2C.	23
4.2	HANDLINGSPLANENS MÅLTALL	23
5	INVESTERINGSPROGRAM.....	27
5.1	INVESTERINGSRAMMER MED DETALJER	27
5.1.1	Tilskudd til andres investering og aksjekjøp.....	27
5.1.2	Administrative investeringer	27
5.1.3	Vann- og avløpsprosjekter	28
5.1.4	Vei, bruer, gatelyst og stedsutvikling.....	28
5.1.5	Bygg og Enøk prosjekter.....	28
5.1.6	Transport og lading	28
5.1.7	Parker, lekeplasser og lekeapparater.....	29
5.1.8	Eiendommer og tomter	29
5.1.9	Selvstendige prosjekter	29
5.2	FINANSIERING AV INVESTERINGENE	29
5.3	STARTLÅN	29
6	DRIFTSRAMMENE	30
6.1	POLITIKK – RAMME A.....	31
6.1.1	Nasjonale føringer.....	31
6.1.2	Lokale føringer	31

6.1.3	Budsjettrammen.....	32
6.1.4	Planlagte aktiviteter.....	32
6.2	INTERKOMMUNALE SAMARBEID – RAMME B	33
6.2.1	NAV	33
6.2.2	Barnevernet.....	36
6.2.3	Øvrige interkommunale samarbeid.....	37
6.2.4	Budsjettrammen.....	38
6.2.5	Planlagte aktiviteter.....	39
6.3	POLITISK OG LOVBESTEMTE TILSKUDD – RAMME C	40
6.3.1	Innhold i rammområdet	40
6.3.2	Føringer	40
6.3.3	Tilskudd til kirkelig fellesråd	41
6.3.4	Budsjettrammen.....	42
6.4	ADMINISTRASJON - RAMME D	43
6.4.1.	Nasjonale føringer	43
6.4.1	Lokale føringer	43
6.4.2	Særlige utfordringer	44
6.4.3	Budsjettrammen.....	45
6.4.4	Planlagte aktiviteter.....	46
6.5	OPPVEKST – RAMME E	47
6.5.1	Nasjonale føringer.....	47
6.5.2	Lokale føringer	48
6.5.3	Særlige utfordringer	48
6.5.4	Budsjettrammen.....	49
6.5.5	Planlagte aktiviteter.....	49
6.6	HELSE OG OMSORG – RAMME F	50
6.6.1	Nasjonale føringer.....	50
6.6.2	Lokale føringer	51
6.6.3	Særlige utfordringer	51
6.6.4	Budsjettrammen.....	55
6.6.5	Planlagte aktiviteter.....	56
6.7	SAMFUNNSUTVIKLING – RAMME H	57
6.7.1	Nasjonale føringer.....	57
6.7.2	Lokale føringer	57
6.7.3	Særlige utfordringer	58
6.7.4	Budsjettrammen.....	62
6.7.5	Planlagte aktiviteter.....	63
6.8	VANN OG AVLØP – RAMME J	67
6.8.1	Nasjonale føringer.....	67
6.8.2	Lokale føringer	67
6.8.3	Særlige utfordringer	68
6.8.4	Budsjettrammen.....	69
6.8.5	Planlagte aktiviteter.....	70
6.9	FELLES INNTEKTER OG UTGIFTER – RAMME M	72
6.9.1	Innhold i rammen	72
6.9.2	Budsjettrammen.....	72
7	VEDLEGG.....	73
7.1	GEBYRREGULATIV OG BETALINGSSATSER	73
7.2	TILTAKSKATALOG	74
7.3	SKJEMA UTARBEIDET AV ADMINISTRASJON I ETTERKANT AV VEDTAKET	74
7.3.1	Skjema § 5-7 Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser	74
7.3.2	Skjema §5-6 Økonomiske oversikter etter art -drift	75

1 Kommunestyrets vedtak

1.1 Verbale vedtakspunkter

1. Kommunedirektøren gis fullmakt til å foreta stillingsendringer innenfor budsjetttrammenene.

1.1.1 Budsjett og økonomiplan

2. Økonomiske oppstillinger etter § 5-4 og 5§ 5-5 vedtas som kommunens budsjett og økonomiplan for perioden 2023-2026
3. Kommunens finansielle måltall er:
 - Nettodriftsresultat 1,7 % av driftsinntekter
 - Disposisjonsfond 5,0 % av driftsinntekter
 - Lånegjeld 80 % av driftsinntekter
 - Budsjettavvik 0,5% avvik fra budsjett

1.1.2 Skatter

4. Det utlignes skatt på formue/inntekt med maksimalsatser Stortinget fastsetter for inntektsåret 2022.
5. Det skrives ut skatt på formue/inntekt med maksimalsatser Stortinget fastsetter for inntektsåret 2023.
6. I medhold av eiendomsskatteloven [§§ 2 og 3](#), skrives eiendomsskatten ut etter utskrivningsalternativ «A) Faste eiendommer i hele kommunen».
7. Den generelle skattesatsen settes til 7 promille jf. Eiendomsskatteloven § 11 første ledd. Satsene differensieres ved at den sats som gjelder for boliger og fritidseiendommer settes til 4 promille, jf. Eiendomsskatteloven § 12 første ledd bokstav a.
8. Skattegrunnlaget for boliger og fritidseiendommer blir satt til verdien multiplisert med 0,7, jf. Eiendomsskatteloven § 8 A-2.
9. Det benyttes bunnfradrag med 250.000,- kr.
10. Nome kommune har følgende fritak for eiendomsskatt:
 - a. Alle eiendommer som omfattes av eiendomsskatteloven [§ 5](#).
 - b. Eiendommer eid av lag, foreninger, stiftelser og institusjoner fritas etter eiendomsskatteloven [§ 7 bokstav a](#).
 - c. Fredede bygninger fritas etter søknad, jf. Eiendomsskatteloven [§ 7 bokstav b](#).
 - d. Nyoppført bygning som brukes som bolig fritas etter eiendomsskatteloven [§ 7 bokstav c](#) i 2 år, eller til kommunestyret endrer eller opphever fritaket.
11. Eiendomsskatten betales i fire eller tolv terminer, jf. Eiendomsskatteloven § 25.
12. Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt i 2023 benytter kommunen skattevedtekter fastsatt av Sakkyndig nemnd for eiendomsskatt. For utskrivning av skatt på boligeiendommer benytter kommunen Skatteetatens formuesgrunnlag for de boliger hvor dette er beregnet.
13. For skatteåret 2023 skal det også skrives ut eiendomsskatt på et «særskilt fastsatt grunnlag» i henhold til overgangsregelen i eiendomsskattelovens [§§ 3 og 4, første](#)

[ledd](#). Dette særskilte grunnlaget skal i 2023 være lik 2/7 av differansen mellom eiendomsskattegrunnlaget i 2018 og 2019 som er forårsaket av at produksjonsutstyr og -installasjoner ikke skal regnes med i grunnlaget for verk og bruk, som fra og med 2019 blir ansett som næringseiendom.

1.1.3 Finans

14. Nome kommune betaler avdrag etter minimumsavdragsprinsippet iht. kommunelovens §14-18 Avdrag på lån. Avdragstiden settes til maksimalt 40 år.
15. Nome kommune tar opp lån inntil 52.880.000 kroner, jmf skjema §5-5 og kommunelovens §14-15 Lån til egne investeringer.
16. Det er en forutsetning at alle investeringstiltak er fullfinansierte før igangsetting.
17. Nome kommune tar opp startlån i Husbanken med 10 millioner kroner til videre utlån.
18. I samsvar med vedtatt finansreglement, gis kommunedirektøren fullmakt til å velge kredittinstitusjon og lånevilkår, herunder fastsette løpetid innenfor vedtatt låneramme.

1.1.4 Kommunale gebyrer - gebyrregulativet

19. Gebyr for vann, avløp, slam og feiing settes til 100% selvkost. Satsene er vedlagt saken i eget gebyrregulativ.
20. Gebyrer for plan, bygge og delesak og oppmåling vedtas som vist i vedlagt gebyrregulativ.
21. Renovasjon blir utført av Indre Agder og Telemark Avfallsselskap IKS. Gebyrer for 2023 fastsettes med 100% av selvkost.
22. Satser for egenbetaling vedtas som vist i vedlagt dokument "Gebyr og betalingssatser 2023".

1.1.5 Fond

23. Det budsjetteres med 526.000 i konsesjonsavgifter og inntektene settes av til bundet fond. Bruk av tidligere års avsetting fastsettes til 526.000,- kr og benyttes til næringsformål.
24. Det brukes 44.599.000 kroner av disposisjonsfond for å balansere budsjett for 2023.
25. Det brukes 5.425.000 av bundne vann- og avløpsfond.

1.1.6 Øvrige verbalvedtak i kommunestyret

26. Frivilligsentral
Kommunestyret er svært fornøyd med at kommunedirektøren ønsker å opprette en frivilligsentral i Nome. Det må vektlegges at det skal være tilbud i begge tettsteder.

27. Transportløsninger

Kommunestyret ber kommunedirektøren se på mulige transportløsninger med tanke på transport til frivillige aktiviteter, samt til barnehage, i skoleregi og ved andre behov der det ikke disponeres egen bil

Løsninger kan være

- innkjøp/leie av buss
- innleie av transportmiddel
- inngå avtale med frivilligheten om kjøp av transporttjenester
- evt andre løsninger

28. Kulturmidler

Kommunestyret ber kommunedirektøren legge fram nye kriterier for tildeling av kulturmidler

Det bør vektlegges

- tilbud til barn og unge
- gode tiltak for inkludering og integrering
- lag og foreninger med egne hus, kostnadskrevenende utstyr
- tildeling bør skje i løpet av 1. kvartal årlig

29. Boligfelt i Bergeåsen

Kommunestyret ber kommunedirektøren iverksette vedtak om «byggeklare tomter i Bergeåsen, Svensid» sak 039/22 i Nome kommunestyre.

Om salg ikke er gjennomført i løpet av 1. kvartal -23, ber kommunestyret om å få saken til ny behandling.

30. Samarbeid om helsetilbud

Kommunestyret ber kommunedirektøren opprette dialog med Midt Telemark kommune med tanke på drøfting av muligheter for samarbeid innenfor helse- og omsorg.

Det kan være innenfor

- institusjonstilbud
- rus- og psykiatri
- demensomsorg
- Prosjekt «hele stillinger»
- annet

Samarbeidet forutsetter at begge kommuner kan oppnå gevinster.

31. Barnehagetilbud i Lunde

Kommunestyret ber kommunedirektøren ved ev inngåelse av ny leieavtale om lokaler for barnehage på Skoemyra, legge inn krav til opprusting av dagens lokaler, evt se på andre mulige lokaliteter i Lunde sentrum.

32. Lunde Brannstasjon

Kommunestyret ber kommunedirektøren utarbeide en tidsplan for opprusting av lokaler for Lunde brannstasjon til lokaliteter som tilfredsstiller dagens krav.

33. Ungdomstilbud

Kommunestyret ber kommunedirektøren se på muligheter for organiserte tilbud for barn og unge både på Samfunnshuset og i Gamlebanken, samt øke tilgangen (åpningstiden) til Gamlebanken.

34. Sommervikarer mot et lønnstilskudd. Kommunestyret ber kommunedirektøren forespørre Nome næringsliv om interesse for å ta inn unge som sommervikarer mot et lønnstilskudd.

1.2 Bevilgningsoversikt Driftsbudsjettet

Kommunens driftsbudsjett etter kommunelovens økonomiforskrift §5-4 vedtas slik tabellene viser.

§ 5-4 Bevilgningsoversikt drift - Budsjett/økonomiplan 2023-2026 FSK								
	Alle beløp i 1000 kroner	Regnskap År 2021	Budsjett 1/1 - 2022	Budsjett 31/12 - 2022	Budsjett ÅR 2023	Budsjett År 2024	Budsjett År 2025	Budsjett År 2026
1	Rammetilskudd	-211 957	-212 888	-200 703	-225 352	-227 255	-227 332	-228 473
1	Inntekstutjavnning	-45 820	-40 957	-46 001	-43 078	-44 031	-44 223	-44 415
1	Trekk pga høye K-kraft inntekter				18 300			
2	Skatt på inntekt og formue	-175 956	-171 157	-189 238	-182 123	-182 123	-182 885	-183 646
3	Eiendomsskatt	-24 020	-24 137	-20 537	-20 400	-20 400	-20 400	-20 400
4	Andre generelle driftsinntekter	-46 863	-42 572	-52 280	-52 605	-48 086	-44 168	-43 686
5	SUM GENERELLE DRIFTSINNTEKTER	-504 616	-491 711	-508 759	-505 258	-521 895	-519 008	-520 620
6	Sum bevilgninger drift, netto	444 373	477 371	484 074	513 332	490 004	484 577	482 792
	Finansinntekter og utgifter							
10	Renteinntekter	-1 207	-1 300	-1 300	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
11	Utbytte	-10 560	-12 020	-19 586	-16 700	-15 000	-15 000	-15 000
13	Renteutgifter lån pr.31.12.2022	8 791	11 617	14 200	25 300	25 700	24 400	22 600
13	Renteutgifter nye lån 2023-2024				724	2 675	4 146	5 297
14	Avdrag på lån	26 387	24 500	25 091	25 500	26 000	26 500	27 000
15	SUM NETTO FINANSUTGIFTER	23 411	22 797	18 405	32 824	37 375	38 046	37 897
17	SUM NETTO DRIFTSRESULTAT	-36 832	8 457	-6 281	40 898	5 484	3 615	69
	Disponering/dekning av netto driftsresultat							
18	Overføring til investeringsregnskapet	1 870	2 100	2 100	8 600	2 100	2 100	2 100
19	Avsetninger til bundne driftsfond	4 218	560	560	526	526	526	526
20	Bruk av bundne driftsfond	-6 242	-4 951	-5 312	-5 425	0	0	0
21	Avsetning til disposisjonsfond	36 986	1 024	8 932	0	0	0	0
22	Bruk av disposisjonsfond	0	-7 190	0	-44 599	-8 110	-6 241	-2 695
23	Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
24	Sum disponeringer/dekning	36 832	-8 457	6 280	-40 898	-5 484	-3 615	-69
25	Overføring til senere budsjettår	0	0	0	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt drift - Budsjett/økonomiplan 2023-2026					FSK		
Alle beløp i 1000 kroner	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Bevilgning til rammeområdene	År 2021	1/1 - 2022	31/12 - 2022	ÅR 2023	År 2024	År 2025	År 2026
A: Politikk	3 357	3 868	2 524	3 073	2 673	2 873	2 573
B: Interkommunale samarbeid	67 361	50 970	74 403	79 679	79 398	79 398	79 398
C: Politisk/lovbestemte tilskudd og medlemskap	11 730	6 445	11 797	13 363	13 236	13 109	12 981
D: Administrasjon	18 078	25 837	25 337	21 746	21 423	21 278	21 107
E: Oppvekst	118 130	121 265	126 240	139 270	136 289	134 428	130 467
F: Helse- og omsorg	205 007	216 450	219 386	225 333	222 510	220 980	220 384
H: Samfunnsutvikling	45 625	66 215	58 205	62 445	50 455	49 505	47 404
J: Vann og Avløp	-	-	-	-	-	-	-
M: Felles inntekter/utgifter	- 27 406	- 18 555	- 39 055	- 37 002	- 35 980	- 36 994	- 31 522
SUM DRIFT FORDELT PÅ RAMMEOMRÅDENE	441 882	472 495	478 837	507 907	490 004	484 577	482 792
Korreksjon rammer: Overføring til investering (art 570)	- 150	-	-				
Korreksjon rammer: Avsetning til bundet fond (art 550)	2 641	- 75	- 75				
Korreksjon rammer: Bruk av bundet fond (art 950)		4 951	5 312	5 425			
SUM BEVILGNINGER DRIFT NETTO (LINJE 6)	444 373	477 371	484 074	513 332	490 004	484 577	482 792

1.3 Bevilgningsoversikt - investering

Kommunens investeringsbudsjett etter kommunelovens økonomiforskrift §5-5 vedtas slik:

§ 5-5 Bevilgningsoversikt investering							
Alle beløp i 1000 kroner	Regnskap År 2021	Budsjett 1/1-2022	Budsjett 31/12-2022	Budsjett År 2023	Budsjett År 2024	Budsjett År 2025	Budsjett År 2026
Investeringer i varige driftsmidler	38 652	55 015	65 965	62 350	46 570	32 175	32 190
Tilskudd til andres investeringer (Kirke)	1 150	800	800	800	800	800	800
Investeringer i aksjer/andeler i selskaper (KLP)	1 719	2 100	2 100	8 600	2 100	2 100	2 100
Utlån av egne midler							
Avdrag på lån							
Sum investeringsutgifter	41 521	57 915	68 865	71 750	49 470	35 075	35 090
Kompensasjon for merverdiavgift	-3 545	-6 871	-7 046	-8 770	-4 930	-3 015	-3 000
Tilskudd fra andre	-639	-2 795	-2 795	-1 500	-1 500	-1 200	-1 200
Salg av varige driftsmidler	-165	0	0	0	0	0	0
Salg av finansielle anleggsmidler	-1	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper							
Mottatte avdrag på utlån av egne midler							
Bruk av lån	-34 483	-45 931	-56 706	-52 880	-40 940	-28 760	-28 790
Sum investeringsinntekter	-38 832	-55 597	-66 547	-63 150	-47 370	-32 975	-32 990
Videreutlån	5 932	7 500	7 500	10 000	7 500	7 500	7 500
Bruk av lån til videreutlån	-5 932	-7 500	-7 500	-10 000	-7 500	-7 500	-7 500
Avdrag på lån til videreutlån	6 412	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200	2 200
Mottatte avdrag på videreutlån	-5 563	-2 200	-2 200	-2 200	-2 200	-2 200	-2 200
Netto utgifter videreutlån	850	0	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-1 870	-2 100	-2 100	-8 600	-2 100	-2 100	-2 100
Avsetning til bundne investeringsfond	2 340	0	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-4 009	-218	-218	0	0	0	0
Avsetning til frie investeringsfond							
Bruk av frie investeringsfond							
Dekning av tidligere års udekket beløp							
Sum overføring fra drift og netto avsetn.	-3 539	-2 318	-2 318	-8 600	-2 100	-2 100	-2 100
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0	0

Investeringstiltak uten tilskudd					
	Alle beløp i 1000 kroner	Budsjett År 2023	Budsjett År 2024	Budsjett År 2025	Budsjett År 2026
X10 Tilskudd andres investering og aksjekjøp		9 400	2 900	2 900	2 900
X11 Inv. Ramme - Administrative prosjekter		4 900	3 600	3 600	3 600
X12 Inv. Ramme - Vann og avløp		15 000	15 000	15 000	15 000
X13 Inv. Ramme - Vei, bruer, gatelys, og stedsutvikling		6 800	4 800	4 800	4 800
X14 Inv. Ramme - Bygg og Enøk		10 000	6 000	4 000	4 000
X15 Inv. Ramme - Transport og lading		4 800	4 360	1 500	1 500
X16 Inv. Ramme - Parker, lekeplasser og lekeapparater		100	3 000	-	-
X17 Inv. Ramme eiendommer og tomter		1 000	-	-	-
X18 Inv. ramme invetar og utstyr		720	600	100	100
X71 Velferdsteknologi - utstyrsanskaffelser		-	-	-	-
X72 Nome sjukeheim eller omsorgsboliger		-	-	-	-
X73 Nome-badet -Aksjekjøp		-	-	-	-
X74 Sveneid barnehage - mulighetsstudie		8 700	-	-	-
X76 Geovekst-Prosjekt		160	160	60	-
X77 Ombygging gamle NAV, stort møterom og kontorer		500	-	-	-
X78 Samlokalisering felles base eiendom/VA		200	4 000	-	-
X79 Oppgradering av samfunnshuset		700	120	100	190
X99 Utgifter til mva - budsjett til fordeling på prosjektene.		8 770	4 930	3 015	3 000
Sum Investeringstiltak		71 750	49 470	35 075	35 090
Øremerkede tilskudd					
X13 Trafikksikkerhetstiltak -tilskudd		-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
X15 Tilskudd Enova til ladestruktur		-300	-300	0	0
Sum tilskudd		-1 500	-1 500	-1 200	-1 200

Ubrukte budsjettmidler for prosjekter som ikke er avsluttet blir overført fra 2022 til 2023 i egen sak etter regnskapsavslutningen 2022.

1.4 Økonomisk oversikt etter art - drift

Kommunens driftsbudsjett etter kommunelovens økonomiforskrift §5-7 utarbeides etter kommunestyrevedtaket.

2 Kommunedirektørens innledning

En økonomiplan preget av usikkerhet

Nome kommunes regnskap for 2021 viste et historisk godt resultat. Netto driftsresultat ble 5,5 prosent, og 36 millioner kroner ble satt av på disposisjonsfond. Dermed ble for første gang målet om et disposisjonsfond på minst 5 prosent av brutto driftsinntekter nådd. Prognosene for 2022 er også positive. Det ligger an til et netto driftsresultat på 0,7 prosent. Ved årets utgang er det forventet et disposisjonsfond på 6,9 prosent av brutto driftsutgifter. Det innebærer et disposisjonsfond på ca. 50 millioner kroner.

I en slik situasjon er det lett å tenke at kommuneøkonomien er god og uten utfordringer. Så enkelt er det ikke.

Arbeidet med dette budsjett- og økonomiplanforslaget har vært preget av stor usikkerhet. Det gode driftsresultatet og veksten i disposisjonsfondet de to siste årene skyldes i hovedsak kraftrelaterte inntekter, men også økte skatteinntekter, økt integreringstilskudd og utsettelse av prosjekter. Hvordan kraftinntektene vil utvikle seg framover er det knyttet stor usikkerhet til. Dersom kraftprisene faller mer enn det det er lagt opp til i budsjett og økonomiplan kan det innebære en betydelig inntektssvikt. Kommunen selv vil også rammes av de høye strømprisene. Fra 2022 til 2023 forventes strømutgiftene å øke med 12,7 millioner kroner. I løpet av det siste året har Norges Bank økt styringsrenta fra 0 til 2,5 prosent. Konsekvensene av dette er at kommunens renteutgifter øker med 13,7 millioner kroner fra 2022 til 2023. Ytterligere 1 prosent økning av rentene vil medføre en økt driftsutgift på 5-6 millioner kroner. Dette viser hvor sårbar kommunens økonomi er.

Det første året i økonomiplanperioden er det fra kommunedirektørens side lagt opp til å bruke 34,3 millioner kroner av disposisjonsfondet. Vi står da ved utgangen av 2023 igjen med et disposisjonsfond på 16 millioner kroner – som tilsvarer ca. 2 prosent av brutto driftsinntekter. Dette er under halvparten av det kommunestyret selv har satt som mål. I de kommende årene i økonomiplanen er det derfor lagt opp til mindre avsetninger til disposisjonsfondet for å bygge det opp til et bærekraftig nivå.

Det er imidlertid ikke de store kraftinntektene som «redder» kommuneøkonomien i denne økonomiplanperioden. Årsaken til at tallene ikke ser avskrekkende ut er at investeringene til sykehjemsutvidelser som var lagt inn i slutten av økonomiplanperioden 2023-2025 nå er tatt ut. Årsaken til dette er todelt. På den ene siden har helse- og omsorgsetaten gjort en ny behovsvurdering. Den konkluderer med at det er større behov for å bygge ut omsorgsboliger enn institusjonsplasser. På den andre siden har regjeringen foreslått å fjerne Husbankens tilskuddsordning til bygging av omsorgsplasser med heldøgns omsorg. Uten et slik tilskudd vil det ikke være mulig for Nome kommune å realisere en nødvendig utvidelse av antall omsorgsplasser.

Forventninger

De høye kraftinntektene de to siste årene har vært med på å skape forventninger til hvilke utfordringer kommunen kan løse. Kommunestyret har vedtatt å gi strømstøtte til private, frivillige organisasjoner og næringslivet. Heldigvis har staten også tatt ansvar i den krevende situasjonen hele samfunnet er i. Som det framgår ovenfor rammes kommunen også sterkt av høye strømpriser og økte renter. Det er derfor begrenset i hvilken grad kommunen kan bidra dersom situasjonen vedvarer. Gjennom statsbudsjettet er det tatt grep som tydeliggjør at staten vil ivareta enkeltindividene, organisasjonsliv og næringsliv. Kommuner med ekstraordinære inntekter må avgi deler av dette til fellesskapet. Det kommunen sitter igjen med selv trengs for å håndtere kommunens egne utfordringer.

Utfordringene våre

Nome kommune står overfor mange utfordringer i løpet av økonomiplanperioden og årene framover.

Vi har lenge visst at det vil bli flere eldre i årene som kommer. Hjemmetjenesten vil få 200 nye brukere fram mot 2040. Ca. halvparten av disse vil ha behov for heldøgns omsorg. Det må i 2023 jobbes videre med planer for en trinnvis utbygging av omsorgsplasser – i påvente av at tilskuddsordningen gjeninnføres. Slik den økonomiske situasjonen ser ut nå, vil ikke de nødvendige kapasitetsutvidelsene av helse- og omsorgstjenestene være mulig uten omstrukturering og reduksjoner av eksisterende tjenestetilbud.

Vi har også en stor utfordring knyttet til rekruttering, særlig innenfor helse og omsorg. Det er stor turnover, men en foreløpig kartlegging viser at mange slutter i jobben sin for å begynne i en annen stilling internt i kommunen. Dette må kartlegges grundigere. Det er spesielt vanskelig å rekruttere leger, sykepleiere og vernepleiere. Det er også vanskelig å rekruttere vikarer innenfor alle stillingstyper. Vakante stillinger fører til økt press på gjenværende ansatte og behov for bruk av vikarbyrå. Det må også undersøkes nærmere om det er en sammenheng mellom mange vakanser og høyt sykefravær.

Kommunen har en rekke datasystemer. Mange av disse er nå av eldre dato og leverandørene har sluttet å vedlikeholde/oppgradere dem. Mange systemer flyttes fra lokale servere til skybaserte løsninger. Det er en tydelig trend at programvarelisenser øker kraftig i pris. I tillegg er, og har det vært, helt nødvendig å sette inn enda sterkere, men kostbare, tiltak for å styrke datasikkerheten.

Dersom kommunen skal kunne løse morgensdagens utfordringer er det derfor behov for å jobbe på en annen måte enn det vi gjør i dag. Noe av dette vil kunne løses ved bruk av nye digitale løsninger. Utfordringen er ofte å hente ut gevinstene.

Kommunestyret bestemmer rammene

Dette dokumentet har blitt til gjennom en omfattende prosess. Ledere, medarbeidere og tillitsvalgte har bidratt med sin kunnskap. Kommunedirektøren gir gjennom dette dokumentet sine anbefalinger om driftsrammer, mål og aktiviteter for Nome kommunes drift i årene 2023-2026 basert på overordna planer og realistiske rammebetingelser.

Kommunedirektørens grunnlag er basert på det forslaget til statsbudsjett som regjeringen la fram 6. oktober. Det vil kunne skje endringer i det endelige statsbudsjettet som vedtas i Stortinget som påvirker rammebetingelsene for Nome kommune.

Det er etter kommuneloven formannskapet som har den lovpålagte plikten til å fremme sin innstilling til kommunestyret. Før kommunestyret vedtar det endelige handlingsprogrammet skal formannskapets innstilling gjøres kjent for innbyggere, ansatte og organisasjons- og næringsliv. Dette sikrer en demokratisk prosess.

Det er kommunestyret som gjennom sitt vedtak fastsetter kommunens mål og rammer.

Ulefoss, 08.11.2022

Rune Engehult
Kommunedirektør

3 Sentrale økonomiske rammebetingelser

3.1 Frie inntekter og tall fra statsbudsjett

Forslag til statsbudsjett 6.oktober er grunnlaget for kommunens frie inntekter.

Handlingsrom for kommunene

Tabellen under viser regjeringens forslag til økt handlingsrom for kommunene samlet.

Økt handlingsrom	Statsbudsjettet 2023	Herav kommunene	Herav fylkeskommunene
Realvekst i frie inntekter	2,6	1,7	0,9
Merkostnader demografi	-2,6	-1,7	-0,9
Mindrekostnader pensjon	0,1	0,1	-
Økt handlingsrom	0,1	0,1	0,0

Samlet for kommunesektoren gir ikke de frie inntektene økning til kommunenes handlingsrom. Dette er bildet for en gjennomsnitts kommune. Det kan være store endringer for den enkelte kommune.

For Nome kommune vil den nominelle veksten være 25 millioner sammenlignet med opprinnelig budsjett. Sammenligner en med endelig budsjett 2022 er den nominelle veksten 14 millioner. Det er tall før det varslede trekket pga høy inntekt fra konsesjonskraft. Dette trekket er budsjettert til 18,3 millioner, og det betyr en nominell nedgang i de frie inntektene.

Rammeoverføringen er inkludert helårseffekt av gratis kjernetid i SFO for 1.trinn, redusert makspris i barnehager og økt basistilskudd fastleger. Disse konsekvensene er budsjett for oppvekst og helse/omsorg styrket med.

3.2 Særlige forhold for budsjett 2023

Det er flere hendelser i 2022 som har store konsekvenser for budsjett 2023. I tabellen under vises de største utfordringer sammenlignet med kjente kostnader for 2022

Utfordringer - økt utgift	Beløp 2023	
Lønnsvekst	16 883 000	Varig økning
Kostnadsvekst samarbeid	5 026 000	Varig økning
Renteøkninger	13 683 000	Kan være varig økning
Økte energikostnader	12 671 000	Kan være varig økning
Vedlikehold Svenseid barnehage	9 900 000	Engangskostnad
Aksjekjøp Nome Investeringselskap AS	6 500 000	Engangskostnad
Trekk rammetilskudd pga høye konsesjonkraftinntekter	18 300 000	Bare 2023
Økning store utfordringer	82 963 000	

Inndekningen er beregnet ut fra revidert budsjett pr 1/11-2022 sammenlignet med budsjettforslaget for 2023.

Inndekning	Beløp 2023	
Økning skatt/ramme	14 611 000	Varig økning
Økt eiendomsskatt	3 600 000	Varig økning
Reduserte Koronakostnader	7 400 000	Engangsbevilgning 2022
Redusert lønnsreserve	6 000 000	Reservepost i 2022
Redusert vedlikehold vei, bruer og bygg	6 000 000	Engangsbevilgninger 2022
Strømsstøtte næringsliv	6 080 000	Engangsbevilgning 2022
Endret pensjonsberegning	3 000 000	Reserve i 2022
Konsesjonskraft/avsetning til fond	1 900 000	Delvis på fond i 2022, ikke i 2023
Økte bevilgninger i formannskapet	10 280 000	Vedtak i formannskapet, inkl redusert eiendomsskatt
Bruk av disposisjonsfond	44 599 000	
Økning store utfordringer	82 910 000	

Lønnsøkning

Etter et par år med lav lønnsvekst pga Covid-19, så ble lønnsoppjøret i 2022 slik det var før 2020. I statsbudsjettet er det kalkulert med en årslønnsvekst med 4,2%. Det er kompensert med 15% for lønnstilleggene (kveld-natt, lør-søn) og 3,84% for all annen lønn.

Interkommunale samarbeid er det beregnet økningen/reduksjonen som gjelder for hvert samarbeid og disse er summert. Dette utgjør 5 millioner kroner. I prosent varierer økningen fra samarbeid til samarbeid. Endringer for NAV og barnevernet er også inkludert endringer i tjenestetilbudet i form av flere eller færre brukere.

Renteøkningen

Renten begynte å øke høsten 2022, og har hatt en begrenset effekt på år 2022. I 2023 dobles rentekostnaden på eksisterende lån. Da likviditeten er god vil nye lån i 2023 bli tatt opp sent på året, noe som begrenser økningen i rentekostnadene.

Strømkostnadene

Nome kommune har en «fastprisavtale» der prisen baseres på en gjennomsnittspris siste tre år. For 2022 var fastprisen 0,36 kroner, mens den forventes å bli ca. 1,66 kroner i 2023.

I 2020 var strømprisene svært lave og dette året er da med i beregningen for både 2022 og 2023. For påfølgende år blir det bare årene med høy strømpris som inngår i beregningen. Å fortsette med nåværende avtale bør derfor vurderes.

Trekk i rammetilskuddet

I forslag til statsbudsjettet er det en forventning om fortsatt høye strømpriser og dermed høy inntekt fra konsesjonskraft. For de kommuner som er i høyprisområdene er det forslått å gjøre et engangstrekk i rammetilskuddet. Nome kommune er en slik kommune, og foreløpig beregnet trekk er kalkulert til 18,3 millioner. Dersom trekket beregnes ut fra mengde konsesjonskraft kan trekket bli vesentlig lavere, nærmere 11 millioner. Videre er det noen kommuner som kan unngå trekket, men det er ikke klart når budsjettet fremlegges. Det vil medføre større trekk for de resterende kommuner.

Engangskostnader

I budsjett for 2023 er det inne to store engangskostnader.

Svenseid barnehage og aksjekjøp i Nome investeringsselskap As.

Svenseid barnehage er et prosjekt både i drift og investering. Driftdelen er budsjettert til 10 millioner der 100.000,- kr er brukt i 2022 og resten budsjetttreres med i 2023.

Konsesjonskraft.

Kommunedirektøren har budsjettert med inntekt fra konsesjonskraft på 19 millioner i budsjettet, som er en økning med 10 millioner i forhold til opprinnelig budsjett 2022. Sammenligner en med revidert budsjett 2022 så er det en nedgang på 7 millioner. I det reviderte budsjettet for 2022 er det budsjettert med en avsetning til disposisjonsfond med 8.9 millioner.

Med en salgspris på 1,10 kr/kwh vil en oppnå en nettoinntekt på 19 millioner.

Reduserte engangskostnader 2022

I revidert budsjett for 2022 er det flere engangsbevilgninger. Disse tas ut for 2023.

Disposisjonsfond

Til å finansiere utfordringene er det nødvendig å bruke av disposisjonsfondet.

I forslaget er det lagt opp til en bruk med ca 44,6 millioner. Dette kan forklares med tre forhold i budsjettet. Det første er regjeringens forslag til engangstrekket i rammetilskudd, beregnet til 18,3 millioner. Det andre er engangsvedlikehold i Svenseid barnehage, vedtatt til 10 millioner i forrige

budsjett, og da med 6 millioner i netto bruk av fond. Prosjektet har i liten grad belastet regnskapet 2022, og videreføres til budsjett for 2023. Det tredje er aksjekjøp på 6,5 millioner i Nome Investeringselskap As.

Utbytte

Det var ventet svært stort utbytte i 2023. Flere forhold har medført en betydelig reduksjon av utbytte i 2023. Det er særlig to forhold som gjør at utbytter reduseres neste år. Regjeringen har foreslått å sette et høyprisbidrag på kraftproduksjon til staten som utgjør 23 prosent av kraftpris over 70 øre per kWh. Virkningstidspunktet er satt til 28. september 2022 for grunnrenteskattepliktig vannkraft. Det andre er at regjeringen foreslår å øke den effektive grunnrenteskattesatsen fra 37 prosent til 45 prosent fra 1.1.2022. I tillegg har kommunene ønsket tilleggsutbytte i 2022, som medfører redusert utbytte påfølgende år. Det er likevel budsjettert med samlet 16,7 millioner i utbytte, noe som er noe mindre enn i 2022.

Pensjonsberegning

Det gjøres en budsjettberegning av premieavviket, amortiseringen, premiefond og avvik i premieavsetningen. Det er pensjonskostnaden som avgjør denne beregningen. Kostnaden går noe ned i 2023, selv om premieinnbetalingen øker betydelig. Dette gir videre en økning i premieavviket. Hovedårsaken til bedringen er todelt. Det har tidligere vært en liten reserve på ca 3 millioner. Den andre grunnen er at det nå avsettes 16% pensjon istedenfor 15%. Økt avsetning oppleves som innsparing på virksomhetene.

Pensjonskassen (KLP) gjør disse beregningen tre ganger i løpet av året. Til budsjett er de noe usikre, mens nye beregninger i april ofte er mer treffsikre.

3.3 Befolkningsutviklingen

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
0-5 år	393	357	366	380	371	354	356	368	
6-15 år	770	734	740	725	713	719	696	688	
16-66 år	4252	4214	4226	4240	4188	4157	4127	4109	
67-79 år	808	829	873	896	901	922	948	946	
80-89 år	308	307	289	280	270	268	263	280	
90 år +	99	93	91	88	95	95	98	103	
Sum	6630	6534	6585	6609	6538	6515	6488	6494	
Økonomiplan									
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2050	01.jul.22
0-5 år	368	371	364	373	377	364	357	333	360
6-15 år	688	712	722	721	709	712	718	655	695
16-66 år	4109	4085	4050	4006	3987	3968	3935	3531	4140
67-79 år	946	951	988	1015	1027	1031	1025	1030	952
80-89 år	280	306	325	342	357	393	429	680	284
90 år +	103	98	91	87	89	79	82	245	94
Sum	6494	6523	6540	6544	6546	6547	6546	6474	6525

Det er brukt statistisk sentralbyrås (SSB) sine middeltall (MMMM). I siste kolonne er tallene fra 1.juli med, mens første kolonne viser SSB sine tall for 1.januar 2022.

Nome kommune har bosatt 47 ukrainske flyktninger sommer/høst 2022. De fleste av disse er derfor ikke med i tallene, men vil være det når nye tall for 1.januar 2023 kommer. Det er likevel noen trekk som har betydning for budsjettprosessen til Nome kommune.

Innbyggere 90 år +

Det kan antas at ca 50% av disse vil ha behov for institusjonsplass. Antallet i aldergruppen er synkende noe som vi finner igjen i mange andre kommuner også. Dette er et av de sterkeste argumenter for å utsette en utvidelse av sykehjemmet i flere år. I tillegg er tilskudd til bygging av sykehjem tatt ut av forslaget til statsbudsjett for 2023. Dersom det kun sees på antall innbyggere i denne aldersgruppen så skulle det medføre noen reduserte kostnader innfor helse og omsorg.

Innbyggere 80-90 år

Prognosen fra SSB viser en økning. Pr. 1.juli er økningen mindre, mens SSB antar en noe større vekst allerede i 2023. Mange av disse har behov for hjemmebaserte tjenester. Tabellen viser en betydelig vekst i økonomiplanperioden. Det er rimelig å anta en kostnadsvekst i hjemmebaserte tjenester innenfor Helse og omsorg de kommende årene. I økonomiplanen er ikke denne veksten tatt inn, da det forventes at økningen i demografikostnader kompenseres over statsbudsjettene.

For disse to aldersgruppen samlet finner en fra SSB at 16% av alle over 80 år er beboere på sykehjem og 34% er brukere av hjemmetjenester.

Skolealder 6-15 år

Antallet er på sitt laveste i 2022 både når en ser fremover og om en ser historisk. Prognosen tilsier at antall skoleelever vil være i overkant av 700 i mange år fremover. Det var noen skoleelever blant flyktningene som kom høsten 2022, men ikke større enn av det inngår i naturlige endringer fra år til år.

Barnehagebarn 1-5 år

Det fødes ca. 55 barn hvert år, og SSB sine prognoser er stabile på dette tallet. Aldersgruppen 4-5 år er vesentlig større. Det tilsier at antall barnehagebarn reduseres i løpet av økonomiplanperioden da disse går over i skolen. Likevel er antall barn med rett til barnehageplass stabilt mellom 310-320 i økonomiplanperioden. Årsaken til stabil prognose er tilflytting av familier med barn. Prognosen tilsier en økning av småbarn og en reduksjon av større barn. Budsjettmessig så koster små barn vesentlig mer enn store barn. Det betyr en budsjettutfordring det første og andre året i økonomiplanen.

Telemarkforskning utarbeider også [statistikk og framskrivninger](#). I de regionale analysene beskriver de og analyserer utviklingen i et område med hensyn til viktige utviklingstrekk: arbeidsplasser og sysselsetting, befolkning og demografi, næringsutvikling og attraktivitet.

3.4 Utvalgte kostratall

Kostraområde		Alle beløp i kroner	Nome	K.Gr. 05
Politikk og Administrasjon			ÅR 2021	ÅR 2021
Politikk	Netto driftsutgifter per innbygger (kr) (F100,110)		621	1 146
Administrasjon	Netto driftsutgifter per innbygger (kr) (F120)		4 313	6 012
Oppvekst				
Barnehage	Netto driftsutgifter pr innbygger 1-5 år, funksjon 201,211,221		165 484	187 960
Grunnskole	Netto driftsutgifter pr innbygger 6-15 år, funksjon 202		96 513	122 865
SFO	Netto driftsutgifter pr innbygger 6-9 år, funksjon 215		6 428	8 827
Voksenopplæring	Netto driftsutgifter pr innbygger på funksjon 213		606	392
Helse og omsorg				
Institusjon	Netto driftsutgifter pr innbygger på funksjon 253,256		10 483	11 512
Hjemmtjenester	Netto driftsutgifter pr innbygger på funksjon 254		16 965	16 661
Helsetjenester	Netto dr.utg. pr innbygger på funksjon 231,232,233,241,242,243		7 715	8 098
Samfunnsutvikling				
Vann	Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (kr)		2 876	4 125
Avløp	Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr)		4 669	4 604
Samferdsel	Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater per km (kr)		40 619	101 520
Brann og redning	Netto driftsutgifter pr innbygger på funksjon 338,339		924	1 385
Kultur	Netto driftsutgifter pr innbygger på 10 ulike funksjon		2 322	3 153
Andre tjenester				
Barnevern	Netto driftsutgifter pr innbygger på funksjon 244,251,252		3 678	2 352
Nav - Sosiale tjenester	Netto driftsutgifter pr innbygger på funksjon 273,281,283		2 181	1 204
Kirke	Netto driftsutgifter pr innbygger på funksjon 390,393		968	1 086
Andre økonomiske tall				
	Frie inntekter pr. innbygger		66 790	73 481
	Netto lånegjeld pr. innbygger		92 125	93 440
	Eiendomsskatt pr innbygger		3 699	6 027
	Korrigerte brutto driftsutgifter pr innbygger		91 588	100 668

Tabellen over viser Nome kommune sammenlignet med kommunegruppe 5, som består 33 kommuner. Kommunegruppe 5 er kommuner fra 3000 til 10.000 innbyggerer, med middels frie disponible inntekter og middels bundne kostnader pr innbygger.

På de fleste tjenestekområdene er kostnadene lavere i Nome kommune enn gjennomsnittet av gruppen. Dette gjelder også for de frie inntektene. I praksis viser det at kommunene bruker de penger den får.

For tjenestene barnevern og Nav så er kostnadsnivået høyere enn sammenlignbare kommuner. Tallene isolert sett gir ingen videre mening. For å få et grunnlag for beslutninger er det nødvendig å ha tilgang til flere opplysninger. For barnevern vil det være nødvendig å gå inn på hver enkelt institusjonsplass og omsorgsovertagelse. For kostnader knyttet til Nav/sosiale tjenester vil mere samfunnsstrukturer ha innvirkning. Det kan være prisen på boliger, arbeidsledige, antall trygdede og uføre med mer.

For tjenesten Oppvekst gir tallene isolert noe mere mening. Kostnadene her er sammenlignet med innbyggere i målgruppene. Samtidig er det slik at alle går på skole og over 90% i barnehage. Dermed blir de bakenforliggende tall ganske like fra kommune til kommune. Her vil det være mulig å konkludere med at kostnadsnivået er lavt i Nome.

Kostnadene i helse og omsorg er også lave, men her er de bakenforliggende tall ikke like opplagte. Alle har ikke krav på institusjonsplass eller helsetjenester. Det er bare når du har behov for dette. Dermed er det utfordrende å sammenligne antall brukere. Det vil også være forskjeller fra kommune til kommune hvor terskelen går for institusjonsplass.

Kostratallene gir et bilde på hvordan det er, men ikke hvorfor det er slik.

3.5 Budsjettposter 5-4 1.ledd

3.5.1 Rammetilskudd

Den faste delen av rammetilskuddet økes med 24,6 millioner opp til 225,3 millioner, men samtidig er det varslet et trekk som kun er beløpsfestet til 2,2 mrd for kommunene samlet. Nome kommune kommunes andel av trekket blir klart i desember.

Den variable delen av rammetilskudd er inntektsutjevningen. For Nomes del er den beregnet til 43 millioner i statsbudsjettet. Denne varierer i samsvar med hvor god eller dårlig skatteinngangen blir sammenlignet med med landet. Da Nome kommune ligger veldig lavt i skatteinngang så endres inntektsutjevningen nesten krone for krone med skatteinngangen.

Trekk i rammetilskuddet

Dette trekket skal gjennomføres hos kommuner med store inntekter fra konsesjonskraft i energiområdene NO1, NO2 og NO5. Kommuner i NO3 og NO4 slipper dette trekket. Dette er kommuner i Møre/Romsdal, Trøndelag og nordover. I tillegg skal kommuner som har gjort juridisk bindende avtaler med sin konsesjonskraft som ikke gir de store inntekter, slippe trekk i rammetilskuddet. Det er uklart hvilke kommuner det er. De kommunene som da står igjen skal trekkes for 2,2 milliarder til sammen. For Nome kommune kan trekket bli så lavt som 10,3 millioner om ingen kommuner har juridisk bindende avtaler. Men det er sannsynlig at de kommuner med stor mengde konsesjonskraft har inngått ulike avtaler i forhold til innbyggere og næringsliv.

3.5.2 Skatteinntekter

Ifølge statsbudsjettet er prognosen for Nome kommunenes skatteinngang 182 millioner kroner. Dette er en nedgang på 7 millioner i forhold til prognosen for 2022. Skatteinngangen utgjør ca 22.500 kr/innbygger.

Nome har et skattenivå på 74% av landsgjennomsnittet. Det er 70 kommuner i Norge med lavere skatteinngang, mens det er 53 kommuner som har over 100% av landsgjennomsnittet.

Når skatt og inntektsutjevning legges sammen løftes Nome kommune til 94% av landsgjennomsnittet. De 250 skattesvakeste kommunene ender opp mellom 93-95% av landsgjennomsnittet etter inntektsutjevningen er fordelt.

Skatteinngang under 100% kompenseres med 60 % i inntektsutjævningen. For de kommune som har et skattenivå under 90% gis en tilleggskompensasjon på 35% av den delen som er under 90%. I praksis betyr det 95% kompensasjon opp til 90% av landsgjennomsnittet, deretter 60% kompensasjon.

3.5.3 Eiendomsskatt

Fra 1.1.2020 er høyeste tillatte skattesats 4 promille for boliger og fritidseiendommer. Den obligatoriske reduksjonsfaktoren som ble innført fra 1.1.2020 som innebærer at alle takster på boliger og fritidseiendommer skal reduseres med 30 prosent videreføres.

Nome kommune har fra skatteåret 2020 nye takster. Det ble vinteren 2020 gjennomført en allmenn omtakstering av eiendommene i Nome ved bruk av Skatteetatens formuesgrunnlag. For eiendommer som ikke får formuesgrunnlag, i hovedsak fritidseiendommer, våningshus og næringseiendommer, er det vedtatt lokale takster av sakkyndig nemnd. Disse takstene blir stående i 10 år.

I løpet av 2022 endret kommunestyret grunnlaget for eiendomsskatt med å gjenninnføre et bunnfradrag på 250.000,- kr for boliger og fritidseiendommer. Dette er ikke videreført i kommunedirektørens budsjettforslag. For 2023 budsjetteres det med 24 millioner kroner.

Et bunnfradrag på 250.000 kr vil bety en inntektsreduksjon på 3,6 millioner.

Formannskapetets innstilling til vedtak:

Bunnfradraget settes til 250.000,- kr, inntektsreduksjon med 3,6 millioner

3.5.4 Andre generelle statlige inntekter

Denne posten består av:

- Konesjonsavgifter
- Rentekompensasjon bygg skole/helse
- Vertskommune tilskudd HVPU
- Vertskommunetilskudd Nome Mottak
- Integreringstilskudd flyktninger inkl AMOT.
- Særskilt tilskudd enslige mindraårige.

I budsjettet finnes følgende tall:

Alle beløp i 1000 kroner	Regnskap Ar 2021	Budsjett 1/1 - 2022	Budsjett 31/12 - 2022	Budsjett ÅR 2023	Budsjett Ar 2024	Budsjett Ar 2025	Budsjett Ar 2026
Andre generelle driftsinntekter	-46 863	-42 572	-52 280	-52 605	-48 086	-44 168	-43 686
Konesjonsavgifter	-526	-485	-485	-526	-526	-526	-526
Rente- og avdragskompensasjon tidl års invest	-1 373	-1 350	-1 350	-1 300	-1 250	-1 200	-1 150
Vertskommunetilskudd drift asylmottak	-2 960	-2 358	-3 038	-3 150	-3 150	-3 150	-3 150
Vertskommunetilskudd psykisk utviklingshemn	-24 648	-24 262	-24 290	-21 692	-20 000	-20 000	-20 000
Integreringstilskudd flyktninger inkl AMOT	-10 648	-7 823	-16 823	-19 642	-16 865	-12 997	-12 565
Særskilt tilskudd enslige mindreårige	-6 708	-6 295	-6 295	-6 295	-6 295	-6 295	-6 295

Kompensasjon for renter og avdrag.

I ett tidligere statsbudsjett ble det bestmt at kommunen ikke fikk tilskudd til å bygge skoler/sykehjem, men skulle få en rentekompensasjon i 40 år. Denne ordnngen er nå borte, men kompensasjonen løper i mange år til.

Vertskommune Psykisk utviklinghemmende.

Tilskuddet har sin bakgrunn i HVPU-reformen, som ble gjennomført tidlig på 1990-tallet. På det tidspunktet overtok 33 kommuner i landet, deriblant Nome, ansvaret for en rekke beboere hjemmehørende i andre kommuner. Formålet med tilskuddsordningen er å kompensere vertskommunene for de beboerne som valgte å bli boende i institusjonskommunen. I Nome er det 11 beboere som gir grunnlag for tilskudd i 2023. Det er en færre enn i 2022.

Vertskommunetilskudd Nome mottak.

Nome mottak fikk ny driftskontrakt med UDI fra 1.7.2020. Avtalen har en varighet på seks år med mulighet for forlengelse i to pluss to år. Budsjettet til Nome mottak går normalt i null, det vil si at inntektene skal dekke kostnadene. Men pga vesentlige økte strømkostnader må kommune nå «subsidiere» mottaket med 300.000,- kr i 2023.

Alle kommuner som har asylmottak eller omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere får et vertskommunetilskudd. Dette dekker de gjennomsnittlige merkostnadene som følger av å ha et asylmottak i kommunen. Tilskuddet består av en grunnsats per kommune og en sats per mottaksplass.

Integreringstilskudd

Dette tilskuddet gjelder bosatte flykninger i Nome kommune og må ikke forveksles med Nome mottak.

Med mange Ukrainske flykninger har tilskuddet økt vesentlig i 2022 og det budsjetteres med nesten 20 millioner i 2023. År 2023 er det andre året for disse 47 Ukrainske flykningene. Det andre året er det mest krevende budsjettåret i den 5-års perioden som det gis integreringstilskudd for.

Normalt tar Nome kommune i mot 10 flykninger årlig. Det antas at det vil komme anmodningbrev om flere Ukrainer også i 2023. Når det skjer og kommunestyret gjør et vedtak vil det være nødvendig med en budsjettjustering.

Nome kommune mottar særskilt tilskudd til seks enslige mindreårige. Tilskuddet utgjør om lag 6,3 millioner kroner i 2023. I hovedsak går dette tilskuddet til å dekke utgifter til barnevern og utgifter til spesialundervisning i kommunene flykningene bor.

3.5.5 Renter og avdrag

Rentekostnaden på eksisterende lån, lån tatt opp pr. 31.12.2022 er beregnet til 25,3 millioner. Dette er en dobling fra 2022. Det er benyttet Kommunalbankens sine prognoser på våre lån for 2023, som da tar hensyn til flytende og fast rente og forventede renteøkninger. Prognosen kan endre seg avhengig av utviklingen i styringsrenten.

For nye lån budsjetteres det med låneopptak i november 2023. Det betyr lite renter på nye lån det første året. Dette kan gjøres da likviditeten er meget god og forventes å holdes seg god hele 2023.

For 2023 beregnes minimumsavdrag til 24,0 millioner. For de eksisterende lån er det en avdragsprofil som tilsier at det skal betales ca 28 millioner i avdrag. Det vil derfor være nødvendig å skyve på ett større avdrag i 2023 for å ende opp med budsjettforslaget på 25,5 millioner kroner.

3.5.6 Utbytte

Nome kommune får årlig utbytte fra to selskap. Telemark Energi As og Midt-Telemark Kraft As. I perioden 2016-2020 var årlig utbytte ca 6-7 millioner. I 2021 og 2022 økte det henholdsvis til 10,5 og 19,5 millioner kroner. For 2023 er det forventet et utbytte på 22,8 millioner, men som følge av tilleggsutbytte i 2022 er budsjettet for 2023 nå redusert til 16,7 millioner kroner.

Regjeringen har økt grunnrenten for kraftselskapene og det medfører redusert overskudd og lavere utbytte. Det er uklart hvor midlertidig økningen av grunnrenten er ment å være. Med denne bakgrunnen er utbytte de tre siste årene i økonomiplanperioden budsjettet til 15 millioner.

3.5.7 Overføring til investering

Enkelte utgifter i investering kan ikke finansieres med bruk av lån. Dette gjelder kjøp av andeler, aksjer og egenkapitalinnskudd. Med eierskap i KLP er det krav om årlig innskudd i pensjonsselskapet. Dette varierer litt fra år til år, men 2,1 millioner har vært tilstrekkelig de siste årene. Det forslås også og gå inn med 6,5 millioner i aksjekapital i Nome Investeringselskap As. Aksjekjøp regnskapsføres i investering, men det er ikke adgang til å lånefinansiere dette. Hvilket betyr en overføring fra drift til investering.

3.5.8 Fondsbruk og avsetning

Det budsjetteres med en bruk av disposisjonsfond med 34.319.000,- kr for å balansere budsjett for 2023. Den store bruken av disposisjonsfond dekker opp for tre engangsutfordringer.

- Engangstrekk i rammetilskudd 18.300.000,- kroner
- Vedlikehold Sveiseid barnehage 9.900.000,- kroner
- Aksjekjøp i Nome investeringselskap 6.500.000,- kroner

Trekket i rammetilskuddet er varslet av regjeringen og gjelder bare kommuner med betydelig vekst i konsesjonskraft og som samtidig ikke har bundet de juridisk. Beløpet blir ikke kjent før i desember 2022.

Sveiseid barnehage er et prosjekt som har utgifter både i driftregnskapet og investeringsregnskapet. Opprinnelig plan var å løse denne oppgaven i 2022 med bruk av fondsmidler i drift. Av ulike årsaker er prosjektet forskjøvet til 2023.

Kommunedirektørens forslag innbærer også et aksjekjøp i Nome Invest As med 6,5 millioner.

Konsesjonsavgiften (egentlig en skatt) er en avgift for alle kraftverk med en årlig produksjon over 40GWh. Avgiften deles mellom stat og kommune. Beløpet på 526.000,- er pliktig å avsette til næringsfond. Senere år kan dette fondet disponeres til næringsaktivitet. Avgiften indeksreguleres hvert femte år, og siste regulering var i 2021.

4 Måltall

4.1 Kommunestyrets måltall kl. § 14-2c.

Dimensjon/indikator	Status 2021	Prognose 2022	Budsjett 2023	Mål 2023	Akseptabelt	For svakt
Netto driftsresultat	5,0%	0,7%	-3,5%	1,7	0,5 – 1,6	<0,5
Disposisjonsfond	5,5%	6,9%	2,1%	5,0%	1-4%	< 1%
Netto lånegjeld	81,9%	87,2%	88,6%	80%	81-86%	>86%
Avvik fra budsjett	2,9%	0%	0%	0,5%	0,6-1%	>1%

Måltall for budsjett 2023 er basert på de samme inntektene som i 2022, men justert for trekk i rammetilskudd, prisvekst og foreslåtte endringer. Da vil driftsinntektene anslagsvis ende opp på ca 740.000.000,- kroner. Disposisjonsfondet antas å bli ca 70 millioner ved utgangen av 2022, men det budsjetteres med 44,6 millioner i bruk. Ved utgangen av 2023 skal det da være ca 16 millioner igjen på disposisjonsfondet. Lånegjelden til egne investeringer beregnes til 655.000.000,- kr ved utgangen av 2023.

Prognose-tallene for 2022 vises til 2.tertialrapport. Det er sannsynlig at netto driftsresultat for 2022 blir noe bedre enn det tertialrapporten viser. Det vises til regnskapsrapport for november. Det vil igjen ha betydning på størrelsen på disposisjonsfondet.

4.2 Handlingsplanens måltall

Status er pr. 31.12.21

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2023	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Andel som bor i egen bolig	83 %	>83%	81-82%	<80%	Planstrategien
Fiberdekning	52%	>56%	54-55%	<53%	Samfunnsdelen
Andel ungdom som er fornøyd med lokalmiljøet	68%	>73%	66-72%	<65%	Samfunnsdelen
Antall solgte kommunale tomter	16	3	2	<1	Samfunnsdelen

4.2.2 Nært til mulighetene – gode forbindelser

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2023	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Antall km sykkelvei langs kommunal vei	3 km	>3,1 km	3.05 km	<3 km	Samfunnsdelen
Andel kommunale veier og gater med belysning	30,6%	>31%	30,7-30,9%	<30,6%	Trafikksikkerhetsplan
Andel kommunale veier uten fast dekke	62,7%	<63%	62,8-62,9%	>62,7%	Trafikksikkerhetsplan

4.2.3 Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2023	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Utdelte kultur- og fritidskort i kommunen	150	>120	120 - 169	<170	Samfunnsplanen
Barn 6- 15 år i kulturskole	23,9 %	>24%	20-23%	<20%	Samfunnsplanen
Andel hjemmeboende med demens som har vedtak om et dagaktivitetstilbud	39,1 %	> 20 %	15-19 %	> 14 %	Helse- og omsorgsplan
Andel av opphold i sykehjem som er korttidsopphold	17,4 %	> 20 %	15-19 %	< 14 %	Helse- og omsorgsplan
Antall avsluttede saker i psykisk helse	29 %	> 30 %	21-29 %	< 20 %	Helse- og omsorgsplan
Andel hjemmebesøk utført av jordmor innen tre døgn etter hjemkomst fra føde/barsel	98,2 %	100 %	95-99 %	< 95 %	Helse- og omsorgsplan
Vaksine, 9-åringer	98,5 %	> 98 %	96-97 %	< 95 %	Helse- og omsorgsplan
Andel barn med fullført helseundersøkelse innen 1. skoleår	78,7 %	100 %	90-99 %	< 89 %	Helse- og omsorgsplan

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2023	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Andel barn 3-5 år i barnehage, i forhold til innbyggere 3-5 år	102 %	100 %	100-97 %	<97 %	Samfunnsplanen
Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemanningen	52 %	>45 %	45-40 %	<40 %	Samfunnsplanen
Elever på mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver lesing, 8. trinn	75 %	> 25 %	25-30 %	< 30 %	Samfunnsplanen
Elever på mestringsnivå 3-5 i nasjonale prøver regning, 8. trinn	68 %	> 20 %	9-15 %	< 15 %	Samfunnsplanen
Elever på 8.-10.trinn som har vedtak om spesialundervisning	13 %	<9 %	9-10 %	>10 %	Samfunnsplanen
Andel undersøkelser gjennomført innen 3 måneder i barnevernet	96 %	> 89 %	80-88 %	< 80 %	Samfunnsplanen

4.2.4 Nær der du bor – godt samhold

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2023	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Besøk på bibliotek pr. innbygger	2,45%	>5%	3-5%	<3%	Samfunnsplanen
Besøk på kino	25,8%	>30%	25-30%	<25%	Samfunnsplanen

4.2.5 Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2023	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Andel innbyggere med utdanning på høghskolenivå	25,0 %	>24%	23-24%	<23%	Plan-strategien
Andel av ansatte (brukerrettede årsverk) som har	83 %	> 85 %	80--84 %	< 80 %	Helse- og omsorgsplan

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2023	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
fagutdanning i pleie og omsorg					
Andel 18-24 år på sosialhjelp	6,3 %	<5 %	5-10 %	>10 %	Plan-strategien
Snitt stønadslengde i antall måneder for mottakere av sosialhjelp, 18-24 år	5,2	<3	3-5	>5	Plan-strategien

4.2.6 Nær brukervennlig natur – godt å bruke naturen

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2023	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Omdisponering av dyrka mark	0,7 dekar	0	0,5	>1	Samfunnsplanen
Andel avfall levert gjenvinning	32,1%	>35%	33 -34%	<32%	Samfunnsplanen
Andel av vann som går tapt på grunn av lekkasje	39,7%	<30%	31 – 35%	>36%	Samfunnsplanen

4.2.7 Nært til kommunen – god kommune

Dimensjon/indikator	Status	Mål 2023	Akseptabelt	For svakt	Forankring i planverk
Utgifter til vedlikehold pr. km2	67 kr	100 kr	60 – 90 kr	50 kr	Samfunnsplanen
Sykefravær	11,3 %	<7,5 %	7,5-9 %	>9 %	Samfunnsdelen
Andel heltidsansatte i kommunen	39,2 %	>45 %	45-40 %	<40 %	Samfunnsdelen

5 Investeringsprogram

5.1 Investeringsrammer med detaljer

En beskrivelse av hvert investeringsprosjekt finnes i tiltakskatalogen.

Nytt av året er at investeringsprosjektene grupper og tildeles et rammebudsjett for gruppen av lignende investeringer. Kommunestyret vedtar da rammen for for investeringsgruppen, og kommunedirektøren administrerer innenfor hver ramme.

Dette er på samme måte det har vært gjort for vann- og avløpsinvesteringene tidligere år.

5.1.1 Tilskudd til andres investering og aksjekjøp

Tilskudd andres investering og aksjekjøp	2023	2024	2025	2026
I118 Egenkapitalinnskudd KLP	2 100 000	2 100 000	2 100 000	2 100 000
I119 Rammebevilgning kirkelige formål	800 000	800 000	800 000	800 000
I117 Kjøp av aksjer Nome Invest AS	6 500 000	-	-	-
	-	-	-	-
Sum investeringsramme X11	9 400 000	2 900 000	2 900 000	2 900 000

Det gis et fast årlig tilskudd til kirkelig fellesråd på 800.000,- kr.

Som medlem i pensjonsselskapet KLP blir det årlig innkrevd en økning av innskuddskapitalen.

Det er bare investering i Kirken det kan lånes til. De andre to er det ikke adgang til å låne til , og må derfor finansieres med overføring fra driften.

5.1.2 Administrative investeringer

Inv. Ramme - Administrative prosjekter	2023	2024	2025	2026
I100 IKT felles	800 000	600 000	600 000	600 000
I102 IKT lokal	2 100 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
I120 IKT oppvekst	2 000 000	1 500 000	1 500 000	1 500 000
Sum investeringsramme X11	4 900 000	3 600 000	3 600 000	3 600 000

Av de kommunale samarbeidene er det adgang til å investere i to av disse. Brann/redning og IKT. Den totale investeringen deles på Nome og Midt-Telemark kommuner etter en fordelingsnøkkel.

Prosjektet IKT- felles er investeringer som gjøres for felles IKT-drift av Nome og Midt-Telemark kommuner. I den investeringplanene inngår: Fiber interface, Firmware zeroklienter, Datarom med rack/strøm og brannsikring, skyløsninger av web-sak og visma, med mer.

Prosjekt IKT-lokal er investeringer som utelukkende gjøres i Nome kommune. For 2023 gjelder det: Nye pc og skjermer der disse er gått ut på dato, Switcher, nettbrett, accesspunkter og kabling, mobildekning på sykehjem og nettbrett politikere.

IKT oppvekst vil dete bli investert i nye elve og ansatte pc'er. Videre går det noen større beløp til C-touch.

5.1.3 Vann- og avløpsprosjekter

Inv. Ramme - Vann og avløp	2023	2024	2025	2026
I216 Ramme diverse VA-prosjekter	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000
Sum investeringsramm X12	15 000 000	15 000 000	15 000 000	15 000 000

5.1.4 Vei, bruer, gatelys og stedsutvikling

Inv. Ramme - Vei, bruer, gatelys, og stedsut	2023	2024	2025	2026
I300 Trafikksikkerhetstiltak	800 000	800 000	800 000	800 000
I322 Asfaltering	800 000	800 000	800 000	800 000
I333 Klimaoppgradering av veier/grøfter	300 000	300 000	300 000	300 000
I335 Nye Gatelys	700 000	700 000	700 000	700 000
I310 Opprusting bruer - Elvang bru	3 000 000	-	-	-
I506 Kommunale bidrag utbyggingsavtaler	-	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Sum investeringsramm X13	5 600 000	3 600 000	3 600 000	3 600 000

5.1.5 Bygg og Enøk prosjekter

Inv. Ramme - Bygg og Enøk	2023	2024	2025	2026
I400 Opprusting kommunale eiendommer	6 000 000	4 000 000	2 000 000	2 000 000
I420 ENØK-tiltak kommunale bygg	4 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Sum investeringsramm X14	10 000 000	6 000 000	4 000 000	4 000 000

5.1.6 Transport og lading

Inv. Ramme - Transport og lading	2023	2024	2025	2026
I160 Ramme for utstyr og bil -Teknisk sektor	1 000 000	500 000	500 000	500 000
NY Etablere EL-bil ladestasjon formålsbygg (netto)	1 000 000	1 000 000	-	-
NY Ulefoss brygge - nytt tankanlegg	1 500 000	-	-	-
NY Buss - "Actus"	1 000 000	-	-	-
I170 - Brann og Redning - utskiftingsplan	-	1 560 000	-	-
Kjøp av tjenestebiler Helse og omsorg	-	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Sum investeringsramm X15	4 500 000	4 060 000	1 500 000	1 500 000

5.1.7 Parker, lekeplasser og lekeapparater

Inv. Ramme - Parker, lekeplasser og lekeapp	2023	2024	2025	2026
Lekeapparater barnehager	100 000	3 000 000	-	-
Sum investeringsramm X16	100 000	3 000 000	-	-

5.1.8 Eiendommer og tomter

Inv. Ramme eiendommer og tomter	2023	2024	2025	2026
NY-11 Kjøp av Øvre verket Spiseri - innfrielse av lå	1 000 000	-	-	-
Sum investeringsramm X17	1 000 000	-	-	-

5.1.9 Selvstendige prosjekter

Selvstendige prosjekter	2023	2024	2025	2026
I500 Svensid barnehage - mulighetsstudie	8 700 000	-	-	-
I161 Geovekst-Prosjekt	160 000	160 000	60 000	-
NY Ombygging gamle NAV, stort møterom og kont	500 000	-	-	-
Ny Samlokalisering felles base eiendom/VA	200 000	4 000 000	-	-
Ny Oppgradering av samfunnshuset	700 000	120 000	100 000	190 000
Sum investeringsramm X18	10 260 000	4 280 000	160 000	190 000

Alle prosjektene er beskrevet i tiltakskatalogen.

Merverdiavgift

Alle investeringsbeløp er uten merverdiavgift.

Ordinær merverdiavgift skal ikke kostnadsføres.

Merverdiavgift der kommunen kan kreve mva-kompensasjon skal kostnadsføres i regnskapet.

Kostnad til denne merverdiavgiften budsjetteres på eget prosjektnummer og utgjør 8.770.000,- kr for alle prosjektene samlet.

5.2 Finansiering av investeringene

Investeringsprosjektene finansieres med 52,9 millioner i lån og 8,6 millioner med overføring fra drift. Overføring fra drift er i hovedsak finansiert med bruk av disposisjonsfond.

5.3 Startlån

I budsjettforslaget ligger deet inne et låneopptak på 10 millioner til videre utlån – Startlån. I 2022 ble det tatt opp 7,5 million og det er gitt tilsagn på alle midlene. I 2023 vil prosjektet «fra leie til eie» innvirke på mengden startlån som blir gitt og er årsaken til at budsjettforslaget inneholder en økning.

6 Driftsrammene

Bevilgningsoversikt drift - Budsjett/økonomiplan 2023-2026					FSK		
Alle beløp i 1000 kroner	Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Bevilgning til rammeområdene	Ar 2021	1/1 - 2022	31/12 -2022	AR 2023	Ar 2024	Ar 2025	Ar 2026
A: Politikk	3 357	3 868	2 524	3 073	2 673	2 873	2 573
B: Interkommunale samarbeid	67 361	50 970	74 403	79 679	79 398	79 398	79 398
C: Politisk/lovbestemte tilskudd og medlemskap	11 730	6 445	11 797	13 363	13 236	13 109	12 981
D: Administrasjon	18 078	25 837	25 337	21 746	21 423	21 278	21 107
E: Oppvekst	118 130	121 265	126 240	139 270	136 289	134 428	130 467
F: Helse- og omsorg	205 007	216 450	219 386	225 333	222 510	220 980	220 384
H: Samfunnsutvikling	45 625	66 215	58 205	62 445	50 455	49 505	47 404
J: Vann og Avløp	-	-	-	-	-	-	-
M: Felles inntekter/utgifter	- 27 406	- 18 555	- 39 055	- 37 002	- 35 980	- 36 994	- 31 522
SUM DRIFT FORDELT PÅ RAMMEOMRÅDENE	441 882	472 495	478 837	507 907	490 004	484 577	482 792
Korreksjon rammer: Overføring til investering (art 570)	- 150	-	-				
Korreksjon rammer: Avsetning til bundet fond (art 550)	2 641	- 75	- 75				
Korreksjon rammer: Bruk av bundet fond (art 950)		4 951	5 312	5 425			
SUM BEVILGNINGER DRIFT NETTO (LINJE 6)	444 373	477 371	484 074	513 332	490 004	484 577	482 792

Tabellen viser en samlet oversikt på alle rammeområdene. Samlet er det en vekst på 29,3 millioner. Det er noen forhold som går igjen på alle rammeområdene.

1. Lønnsvekst
2. Økte strømpriser
3. Føringer fra statsbudsjettet

I tillegg vil det være for enkelte rammeområder økte kostnader i forbindelse med mange flere flyktninger enn tidligere år. Videre vil der være enkelte konkrete utfordringer som bare gjelder for ett rammeområde.

Rammeområde B og C er nytt for budsjettåret 2023. Dette er da kostnader som er flyttet ut av de andre rammeområder. Isolert sett gir dette en reduksjons av budsjetttrammene for de andre rammeområdene.

For å oppnå sammenlignbare tall for budsjettåret 2023 og tidligere år er tallene for 2021 og 2022 omarbeidet slik at de tilsvarer nytt budsjettoppsett.

Korreksjonsposten «bruk av bundet fond» gjelder sum bruka av vann- og avløpsfond. Dette korrigeres da alle fond skal registreres i hovedskjemaet §5-4 1.ledd. Utan korreksjon medfører det en dobbeltføring av bundne fond.

6.1 Politikk – Ramme A

6.1.1 Nasjonale føringer

Kommuneloven legger til rette for at vi skal kunne yte tjenester og drive samfunnsutvikling på best mulig måte for våre innbyggere. Loven skal legge til rette for kommunenes utøvelse av offentlig myndighet, fremme det kommunale selvstyret, og bidra til et sterkt og representativt lokaldemokrati med aktiv innbyggerdeltakelse.

I kommuneloven (gjeldende fra 1.1.2020) er både de folkevalgte organene og kommunedirektørens rolle styrket og tydeliggjort. I kommuneloven § 4-1 står det at kommunen aktivt skal informere om egen virksomhet og legge til rette for at alle kan få tilgang til slik informasjon. I tillegg gir offentlighetsloven rett til innsyn i dokumenter o.l. for å legge til rette for åpenhet i den offentlige forvaltningen.

Lov om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyre (valgloven) har som formål å legge forholdene til rette slik at borgerne ved frie, direkte og hemmelige valg skal kunne velge sine representanter til Stortinget, fylkesting og kommunestyre.

Kommunen skal legge til rette for gjennomføring av valg hvert andre år. Valgloven og valgforskriften regulerer hva kommunene er forpliktet til å informere om ved valg. Kommunene har spesielt ansvar for å informere om lokale forhold. Innbyggerne må få nødvendig informasjon om hvem som har stemmerett, når, hvor og hvordan de kan stemme.

I løpet av en valgperiode skal kommunen behandle en eierskapsmelding, jf. Kommuneloven.

6.1.2 Lokale føringer

Kommunestyret vedtok ny politisk organisering fra 2019. Antall kommunestyremedlemmer kan ikke endres i løpet av valgperioden. Kommunestyret kan selv foreta omorganisering av folkevalgte organ når de selv ønsker det

Revidering av folkevalgtes arbeidsvilkår for neste valgperiode er igangsatt. Innholdet i denne vil legge føringer for budsjettet fra 2024.

I starten av neste kommunestyreperiode bør det gjennomføres folkevalgtopplæring/folkevalgtprogram

6.1.3 Budsjettrammen

A: Politikk							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		År 2021	31/12 - 2022	ÅR 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Bevilget til 01/01-2022		4 627	3 868	3 868	3 868	3 868	3 868
ØP: Vedtatt endringer i forrige plan				265	65	-35	-35
Bevilget 1.tertial 2022 m/videreføring							
Bevilget 2.tertial 2022 m/videreføring							
Andre KST-bevilgninger i 2022							
Sum politisk bevilget		4 627	3 868	4 133	3 933	3 833	3 833
IPR	FLYTT	-200	-240	-240	-240	-240	-240
Revisjon og kontrollutvalg	FLYTT	-1 070	-1 104	-1 104	-1 104	-1 104	-1 104
Korrigert for flyttinger		3 357	2 524	2 789	2 589	2 489	2 489
Tekniske konsekvenser							
Lønnsvekst Fast lønn, pensjon og AGA	3,8 %			84	84	84	84
Lønnsvekst Kveld/natt og lør/søn	15,0 %			0	0	0	0
Prisvekst egne kjøp	3,7 %						
Konsekvensjusteringer							
Ekstrautvalg og Stortingsvalg				200		300	
Tiltakskatalogen							
Kommunedirektørens forslag		3 357	2 524	3 073	2 673	2 873	2 573
Politiske endringer							
.....1							
.....2							
.....3							
Kommunestyrets vedtatt budsjett		3 357	2 524	3 073	2 673	2 873	2 573

6.1.4 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde A							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2023	2024	2025	2026	
Styrking av lokaldemokratiet – fornying av valgutstyr			X				Estimert kostnad er 75 000
Utarbeide og vedta nytt delegeringsreglement		Kommune-loven	X	X			
Utarbeide og vedta ny eierskapsmelding		Kommune-loven		X			

6.2 Interkommunale samarbeid – Ramme B

6.2.1 NAV

Nasjonale føringer

NAVs visjon er *Vi gir mennesker muligheter*. Visjonen gjenspeiler de tre samfunnsmessige funksjonene NAV ivaretar:

- Mulighet for arbeid
- Mulighet for meningsfull aktivitet
- Mulighet for inntektssikring i henhold til lovfestede rettigheter

NAVs verdier er *tydelig, til stede og løsningsdyktig*. Disse verdiene forteller hvordan NAV ønsker å framstå som organisasjon. De tre verdiene er rettesnoren for utviklingen av NAV og danner grunnlaget for alt vi gjør, enten det dreier seg om store planer og omfattende prosjekter, eller det daglige arbeidet med å yte brukerne gode tjenester.

Arbeids og velferdsetaten har ansvaret for å styre, lede og utvikle etaten. Gjennom tildelingsbrevet fra Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) gis etaten politiske, strategiske og administrative føringer. Dette ligger til grunn for etatens interne styringsdokumenter. Statsbudsjettet danner grunnlaget for tildelingsbrevet.

Måloppnåelsen til etaten vurderes i lys av utviklingen i samfunns- og arbeidsliv. Målene som er satt i tildelingsbrevet skal bidra til at sektormålene for arbeids- og velferdspolitikken nås. Etaten skal særlig bidra til følgende hovedmål:

- Et omstillingsdyktig arbeidsliv med høy sysselsetting
- Økonomisk og sosial sikkerhet

Lokale føringer

NAV lokalt har ansvaret for Arbeids- og velferdsetatens tjenester i Midt-Telemark og Nome kommune. Dette omfatter følgende statlige tjenester:

- informasjon og veiledning innen alle statlige NAV tjenester
- formidling, rekruttering og inkludering av arbeidskraft
- bistand og oppfølging av alle prioriterte grupper, eks. langtidsledige, sykemeldte osv.
- være lokalt kontaktpunkt for arbeidsgivere

Kontoret skal også dekke følgende tjenester:

- Kvalifiseringsprogrammet (KVP)
- Økonomisk rådgiving og gjeldsrådgiving
- Økonomisk sosialhjelp
- Midlertidig bolig
- Talenthus

Særlige utfordringer

Arbeidsmarkedet i landet har endret seg siden koronasmitten stengte ned landet i mars 2020, og er nå lavere enn den pleier å være. I oktober 2022 er arbeidsledigheten i Nome på 1,9% av arbeidsstyrken, noe om ser lavere enn før koronaperioden.

Det vi imidlertid ser er at de arbeidsledige som har behov for hjelp til å komme seg i arbeid, spesielt arbeidstakere med nedsatt arbeidsevne, ikke er tilbake i jobb. Vi har en del langtidsledige. Det er dårlig nytt for et økende utenforskap.

For 2023 vil vi fortsette å fokusere på bistand til ungdom som faller utenfor både fra jobb og skole. Det er viktig med kvalifisering, støtte ungdom gjennom skoleløpet, forebygge utenforskap og være der hvis de faller ut. Vi har et økende antall ungdom som søker økonomisk sosialhjelp, og er bekymret for den sosiale arven vi ser flere ungdom har med seg i sekken. Vi ønsker å utvikle Talenhuset enda mer, være enda mer relevant og målrettet i arbeidet med ungdom. I 2022 landet vi en avtale med fylkeskommunen om finansiering av en halv stilling som skal løse ungdom gjennom privatistløpet og jobbe forebyggende mot frafall i videregående skole. Dette er et tett samarbeid med oppfølgingstjenesten i fylket. Vi fikk også prosjektmidler fra Vestfold og Telemark fylkeskommune til denne aktiviteten over fire år.

Vi har ungdom på AAP som står langt unna jobb, og som vi jobber spesielt med gjennom en øremerket ressurs. Det er en lang vei tilbake for mange av disse, men målet er at disse skal tilbake i jobb og/eller kvalifisering, og ikke havne på uførestatistikken. Vi er imidlertid bekymret for at dette er en økende gruppe. Vi ser en tendens til at det er flere unge som sliter psykisk etter pandemien, og det er et stort behov for både behandling, noen å snakke med, tilhørighet og det å bli sett. Talenhuset har mange deltakere og vi forventer at det opprettholder seg og eventuelt øker i 2023.

Sosialbudsjettet til kommunen påvirkes i stor grad av samfunnsutviklingen. Bedrifter som legges ned, familier som flytter til eller fra, konkurser, økte utgifter til strøm, mat og andre livsnødvendigheter. Arbeidsledighet kan også føre til at folk i kommunen må be om sosialhjelp i perioder. Vi er bekymret for utviklingen fremover med økte konkurser og økte utgifter for husholdningene, og regner med at dette vil påvirke våre porteføljer. Vi har imidlertid ikke lagt inn noen økning i budsjettet for 2023, da vi har gått noe ned fra 2021 allerede. Nedgangen kan imidlertid ikke bli like stor som vi hadde håpet blant annet pga samfunnsutviklingen.

Fra september 2022 er det vedtatt en lovendring i §18 i Lov om sosiale tjenester som lyder «ved vurdering av søknad om stønad til familier skal det ikke tas hensyn til barnetrygd og barns inntekt av arbeid i fritid og skoleferier». Dette betyr at det vil komme økninger i utbetalinger til livsopphold i 2023, men vi vet ikke helt effekten av det. Dette er beregnet med i budsjettet med ca 1 mill.

De ukrainske flyktningene som kom i 2022 skal i løpet av 2022 ut i jobb. Det er viktig at Nome voksenopplæring og flyktningetjeneste og NAV jobber godt sammen om å formidle disse ut i jobb så ikke de har behov for økonomisk sosialhjelp etter endt introduksjonsprogram. Her blir nok språket det viktigste og vi er bekymret for om det er gode nok språkkunnskaper etter endt introduksjonsprogram og et arbeidsmarked som er klare til å ta imot dem.

November 2021 startet et prosjekt finansiert av Statsforvalteren med målsetting å bli enda bedre på å formidle flyktninger ut i jobb. Prosjektet drives i samarbeid mellom flyktningetjenestene i Nome og Midt-Telemark. Prosjektet fortsetter også i 2023 og har sluttdato juni 2024.

Kvalifiseringsprogrammet (KVP), er for de med vesentlig nedsatt arbeids- og inntektsevne. Vi forventer en økning i antall deltakere på KVP i løpet av 2023.

Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde B							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2023	2024	2025	2026	
Talenthuset: Styrke Talenthuset med ressurs til forebyggende virksomhet for ungdom og å løse ungdom gjennom videregående løpet.	Punkt 6. Nome kommune skal være et godt sted å skaffe seg kompetanse for framtida		X	x	X	X	Fra prosjekt til drift. Fått videre finansiering av Vestfold og Telemark fylkeskommune, samt avtale om finansiering via OT tjenesten til 50% stilling.
Prosjekt «Felles innsats for rask integrering» fra posten «Styrke de sosiale tjenestene i NAV».			x	x			Finansieres av Statsforvalteren. Signaler på at det blir treårig prosjekt.

6.2.2 Barnevernet

Nome og Midt-Telemark barnevern er et interkommunalt samarbeid mellom Nome kommune og Midt-Telemark kommune.

Nasjonale føringer

Barneloven

Kommunen skal sørge for at barneverntjenesten følger opp ny [barnevernsløy](#) gjeldende fra 1. januar 2023. «Ny barnelov – Til barnets beste»:

- Kommunen skal samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier
- Kommunestyret skal vedta en plan for kommunens forebyggende arbeid
- Barneverntjenesten skal levere en tilstandsrapport til kommunens administrative og politiske ledelse hvert år
- Barnevernet skal rekruttere fosterhjem i slekt og nettverk
- Barnevernet skal jobbe aktivt for å følge opp barn og foreldre etter plassering i fosterhjem og institusjon
- Krav: kommunen skal sørge for at det gjennomføres tverrfaglig helsekartlegging av barn som vurderes å bli flyttet ut av hjemmet.

I saker som omhandler barn må kommunene, i sin saksbehandling, kartlegge, vurdere og vektlegge alle forhold som sikrer at barnet sitt beste blir oppfylt jf. Barnekonvensjonens artikkel 3 nr. 1. I tillegg skal kommunen sørge for nødvendig opplæring av ansatte om konflikthåndtering og vold og trusler

Lokale føringer

Forankring i kommuneplanens samfunnsdel:

Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehager og skole

- *Barn og unge skal få mulighet til å ha gode minner fra en trygg oppvekst i Nome.*

Særlige utfordringer

Bekymringer knyttet til økonomi. Med barnevernreformen fra 2022 så er det en betydelig økning i egenandel for tjenester fra Bufetat. Refusjonsordninger er også tatt bort slik at det er en betydelig økning i kostnader knyttet til fosterhjem.

Bufetat har ikke bistandsplikt i forhold til familiehjem/forsterket fosterhjem, noe som betyr at barneverntjenestene nå må ut på det private marked å kjøpe dette. Dette er svært dyre tjenester.

Innen 2031 skal alle ansatte inneha enten master eller relevant videreutdanning. Bufdir har noen videreutdanninger der man kan få dekket det økonomiske utlegget, men ut over dette må kommunen/tjenesten dekke dette selv.

6.2.3 Øvrige interkommunale samarbeid

Nome kommune valgt å løse flere tjenester gjennom interkommunalt samarbeid. Det er flere årsaker til slike løsninger; - mer effektiv tjenesteproduksjon, behov for å skape større, robuste og mer attraktive fagmiljø og at noen tjenester/funksjoner er så små at det ikke utgjør hele stillinger.

Interkommunalt samarbeid kan løses på ulike måter. Kommunestyret er kjent med de ulike samarbeidsformene gjennom eierskapsmeldingen som ble vedtatt i 2021. Nome kommune deltar i 22 interkommunale samarbeid organisert som interkommunalt politisk råd, kommunalt oppgavefellesskap, interkommunalt selskap eller vertskommunesamarbeid. I tillegg har Nome kommune avtale med andre kommuner (primært Midt-Telemark kommune) om å dele på enkeltfunksjoner/stillinger.

Fra 2023 er en del av kostnadene til interkommunalt samarbeid samlet på ett felles rammeområde. Det er fortsatt noen av de interkommunale samarbeidene som er budsjettert på andre rammeområder.

Størstedelen av kostnadene til de interkommunale tjenestene er knyttet til lønn. Det er lagt opp til en samlet deflatorjustering av de interkommunale samarbeidene, men den reelle økningen varierer fra samarbeid til samarbeid.

For legevakten er det en økning i kostnad som skyldes etablering av ny legevakt (nybygg), behovet for å øke antall legevaktsleger på vakt, ansettelse av faste legevaktsleger og ekstra lønnskostnader på grunn av rekrutteringsvansker.

PP-tjenesten vil fra 01.01.2023 ha en overtallighet som skyldes at fylkeskommunen har nektet å overta ansatte i forbindelse med at de har trukket seg fra samarbeidet. Tvisten følges opp av Midt-Telemark som vertskommune.

Nome og Midt-Telemark IPR har tatt initiativ til et samarbeid med kommunene i Kongsbergregionen knyttet til IKT-drift og tjenesteutvikling. Formannskapene i begge kommuner har gitt kommunedirektørene i oppgave å inngå intensjonsavtaler med Kongsbergregionen. Endelig samarbeidsavtaler vil bli lagt fram for kommunestyrene, sannsynligvis i løpet av 2023.

6.2.4 Budsjettrammen

B: Interkommunale samarbeid							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		År 2021	31/12 - 2022	ÅR 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Bevilget 01.01.2022: BARNEVERNET		23 097	30 540	31 796	31 515	31 515	31 515
Bevilget 01.01.2022: NAV		19 111	20 430	19 523	19 523	19 523	19 523
ØP: Vedtatt endringer i forrige plan				-250	-250	-250	-1 229
Bevilget 1.tertial 2022 m/videreføring							
Bevilget 2.tertial 2022 m/videreføring			-2 300				
Andre KST-bevilgninger i 2022							
Sum politisk bevilget		42 208	48 670	51 069	50 788	50 788	49 809
IPR	FLYTT	200	240	315	315	315	315
Revisjon og kontrollutvalg	FLYTT	1 070	1 104	1 141	1 141	1 141	1 141
Telemark innkjøpssamarbeid	FLYTT	375	380	394	394	394	394
Personvernombud	FLYTT	180	200	197	197	197	197
Systemkoordinator ERP	FLYTT	421	430	0	0	0	0
Interkommunalt arkiv	FLYTT	422	435	450	450	450	450
MT-IKT	FLYTT	4 186	4 709	5 397	5 397	5 397	5 397
Bedriftshelsetjenesten				65	65	65	65
PPT	FLYTT	3 072	3 122	3 668	3 668	3 668	3 668
IKT-veileder skole	FLYTT	195	231	249	249	249	249
Frisklivskoordinator	FLYTT	381	286	445	445	445	445
Samhandlingskoordinator	FLYTT			157	157	157	157
Systemansvarlig Profil 70%	FLYTT		246	309	309	309	309
Systemansvarlig Helsestasjon	FLYTT	450	164	177	177	177	177
Krisesenter i Telemark - Skien	FLYTT	435	444	468	468	468	468
Miljøhygieniske tjenester - Notodden	FLYTT	197	210	215	215	215	215
Kommuneoverlege	FLYTT	680	688	739	739	739	739
Overlege Palliativ team	FLYTT	40	40	42	42	42	42
Legevakt - Skien	FLYTT	2 595	2 234	2 900	2 900	2 900	2 900
Ø-Hjelps seng (KAD), Helsehuset Skien	FLYTT	2 289	2 346	2 470	2 470	2 470	2 470
Landbruk	FLYTT	2 103	2 157	2 198	2 198	2 198	2 198
Nome kommunes andel av NMTBR	FLYTT	5 380	5 576	5 799	5 799	5 799	5 799
Sør-Øst 110 IKS - Tønsberg	FLYTT	364	374	440	440	440	440
Vannkoordinator -Midtre Telemark	FLYTT	56	55	60	60	60	60
Gea-Norwegica IKS	FLYTT	62	62	65	65	65	65
Korrigert for flyttinger		67 361	74 403	79 429	79 148	79 148	78 169
Tekniske konsekvenser							
Deflatorvekst 2023 tjenestekjøp	5,3 %			0	0	0	0
Reversering trekk ØP.				250	250	250	1 229
Konsekvensjusteringer							
Tiltakskatalogen							
Økt bemanning Brann 0,25% stilling	H-17						
Kommunedirektørens forslag		67 361	74 403	79 679	79 398	79 398	79 398
Politiske endringer							
....1							
....2							
....3							
Kommunestyrets vedtatt budsjett	-	67 361	74 403	79 679	79 398	79 398	79 398

6.2.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde B							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2023	2024	2025	2026	
Ta stilling til IKT-samarbeid med Kongsbergregionen		IPR-strategi + formannskapsvedtak	X				
Ta stilling til tjenesteutviklingssamarbeid med Kongsbergregionen		IPR-strategi + formannskapsvedtak	X				

6.3 Politisk og lovbestemte tilskudd – Ramme C

6.3.1 Innhold i rammområdet

Rammeområdet er nytt i budsjettssammenheng i Nome kommune. Formålet er å samle ulike tilskudd som enten har årsak i lov eller er politisk motiverte. Det største tilskuddet er tilskudd til Kirkelig fellesråd.

Det kommunale finansieringsansvaret for Den norske kirke lokalt følger av trossamfunnsloven § 14 andre til fjerde ledd som fra nyttår lyder:

Kommunen gir tilskudd til kirkens virksomhet lokalt, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Tilskuddet skal sikre at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand, slik at de kan benyttes til gudstjenester og kirkelige handlinger. Tilskuddet skal også sikre at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og tilstrekkelig administrativ hjelp. Kommunens tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet. I budsjettforslaget skal også tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk inngå. Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd etter andre ledd.

6.3.2 Føringer

TV-aksjonen	Kommunestyret står fritt til å justere beløpet fra år til år.
Telemarksforskning	Det gjøres avtale for to og to år av gangen. Nåværende avtale gjelder for 2022-2023
Haukelivegen E 134 AS:	Generalforsamlingen har gjort vedtak om eiertilskudd for 2023. Nome kommunes eierandel er fastsatt til 38.870,-.
KS + KS OU-kontingent	Ifølge særavtale SGS 1020, pkt. 4, skal OU-midlene totalt utgjøre 0,24 % av lønnsmassen pr. 1.12. det foregående år. Kontingenten for 2022 utgjør kr 1049,48 pr. ansatt pr. år
USS	Medlemskontingent - indeksreguleres
LVSH	Medlemskontingent
LVK	Medlemskontingent
Frelsesarmen	Tilskudd som kommunestyret står fritt til å justere fra år til år.
SMISO	Avtale fram til 31.12.2025. Kr. 6,- innbygger. Indeksreguleres fra 2022.
Nome kulturhistoriske bygg	Stiftelse opprettet i 2014 av Nome kommune – kommunalt driftstilskudd på 280.00,-. Summen er ikke justert siden 2016.
Telemark Museum	Avtale fram til 31.12.2024. Kommunalt tilskudd justert i henhold til avtale kr 700.000,-. Deflatorjusteres
TelemarksVeka	Tilskudd som kommunestyret står fritt til å justere fra år til år.

MTNU	Kommunestyret fastsetter tilskudd i dialog med den andre kommunale eieren.
Ulefoss Bryggepark drift	Formannskapet har gjort vedtak om fast årlig tilskudd på kr. 175.000,- fra 2021 som skal lønns- og prisjusteres. Formannskapet kan ikke binde kommunestyret. Kommunestyret står dermed fritt til å justere tilskuddet fra år til år. Indeksregulert med kommunal deflator
Vakre Ulefoss/Lunde	Årlig tilskudd som kommunestyret står fritt til å justere.
Lunde slusepark drift	Avtale som blant annet regulerer tilskudd løper fram til 31.12.2024. Indeksregulert med kommunal deflator .
ØVS Invest AS	Egen avtale om nedbetaling av renter og avdrag (over 20 år) på lån inngått i 2013. Dersom kommunestyret imøtekommer ønske fra Nome Investeringsselskap AS kan dette tilskuddet fjernes.
Skien Dalen Skipsselskap	Det foreligger vedtak om tilskudd t.o.m 2019.
Telemarkskanalen	Samarbeidsavtale som regulerer kommunal medfinansiering. Nome kommunes andel er 369.000 som deflatorreguleres fra 2023.
Husleie Nome kompetansehus	Subsidiering av husleie for Telemarkskanalen FKF og regionalparken, eget vedtak sak 33/18. Vedtaket gjelder for 2019 og ut økonomiplanperioden. (Siste år i 2023.)
VisitTelemark	Avtale om kjøp av tjenester for årene 2017-2022. Kommunene i Telemark samarbeider om anbudskonkurranse for kjøp av reiselivstjenester for en ny avtaleperiode fra 2023.
VisitBø	Kommunestyret fastsetter tilskudd i dialog med den andre kommunale eieren.

6.3.3 Tilskudd til kirkelig fellesråd

Kommunedirektørens budsjettforslaget for Kirken blir:

Dagens faste kontantoverføring	6.120.000 kroner (Alle fire årene)
Deflatorvekst 5,3%	317.000 kroner
Strømstøtte	509.000 kroner (Kun for år 2023, deretter et mindre beløp)
Sum kontantoverføring	6.946.000 kroner for år 2023.

Verdien av tjenesteytingsavtale vurderes til 345.000 kroner (etter deflatorjustering).

Samlet tilskudd til Kirka blir for år 2023: 7.291.000

Kirken er en inkludert i Nome kommunes strømvavtale som gir en kostnadsøkning i 2023. Det nødvendig med en ekstrabevilgning på 509.000 kroner for år 2023.

Tilskuddene er vurdert basert på mottatt informasjon, og videreført i økonomiplanperioden.

6.3.4 Budsjettrammen

C: Politisk/lovbestemte tilskudd og medlemskap							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		År 2021	31/12 - 2022	ÅR 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Bevilget 01.01.2022: Kirkelig fellesråd		6 285	6 445	6 762	6 762	6 762	6 762
ØP: Vedtatt endringer i forrige plan						-200	-200
Bevilget 1.tertial 2022 m/videreføring							
Bevilget 2.tertial 2022 m/videreføring							
Andre KST-bevilgninger i 2022							
Sum politisk bevilget		6 285	6 445	6 762	6 762	6 562	6 562
Tv-aksjonen	FLYTT	10	10	15	15	15	15
Telemarksforskning Bø	FLYTT	40	45	50	50	50	50
E-134 Haukelivegen As	FLYTT	23	30	30	30	30	30
KS	FLYTT	438	482	520	520	520	520
KS-ou kontigent	FLYTT	748	750	770	770	770	770
USS - Utmarskommuner	FLYTT	45	45	45	45	45	45
LVSH - HVPU reformen	FLYTT	12	12	12	12	12	12
LVK - Vasskraftkommuner	FLYTT	28	30	30	30	30	30
Frelsesarmeens julegryte	FLYTT	0	60	60	60	60	60
Tilskudd til SMISO	FLYTT	21	39	39	39	39	39
Nome kulturhistoriske bygg	FLYTT	280	280	280	280	280	280
Telemark museum - kultur	FLYTT	667	650	700	700	700	700
Telemarksveka	FLYTT	100	400	400	400	400	400
Tilskudd MTNU	FLYTT	1 110	550	1 287	1 287	1 287	1 287
Ulefoss bryggepark	FLYTT	175	210	216	216	216	216
Vakre Lunde/ulefoss	FLYTT	100	100	100	100	100	100
Lunde slusepark	FLYTT	526	526	540	540	540	540
ØVS Invest AS (NI-datter)	FLYTT	172	172	0	0	0	0
Skien Dalen skipsselskap As	FLYTT	100	100	100	100	100	100
Telemarkskanalen VTFK	FLYTT	369	380	390	390	390	390
Netto husleie Telemarkskanalen VTFK	FLYTT	186	186	205	205	205	205
Visit-Telemark/Bø	FLYTT	295	295	303	303	303	303
Korrigert for flyttinger		11 730	11 797	12 854	12 854	12 654	12 654
Tekniske konsekvenser							
Deflatorvekst 2023 tjenestekjøp	5,3 %			0	0	0	0
Tilbakeføring av ØP-trekk for Kirke						200	200
Konsekvensjusteringer							
Økte energikostnader Kirkene				509	382	255	127
Tiltakskatalogen							
Kommunedirektørens forslag		11 730	11 797	13 363	13 236	13 109	12 981
Politiske endringer							
Økt tilskudd Ulefoss bryggepark				100			
Økt tilskudd Vakre lunde/Ulefoss				60			
Korrigert Lunde slusepark pga. feil				-160			
Kommunestyrets vedtatt budsjett	-	11 730	11 797	13 363	13 236	13 109	12 981

6.4 Administrasjon - Ramme D

Administrasjonen består av kommunedirektøren, personal- og organisasjonsavdelingen og økonomiavdelingen.

Til rammeområdet ligger personal, lønn, service, arkiv, politisk sekretariat, økonomi, samt fellestjenester for Nome kommune, herunder IKT, personforsikringer, bedriftshelsetjeneste, juridisk bistand, velferds- og opplæringstiltak, kostnader til frikjøpte tillitsvalgte, drift av rådhuset mv.

6.4.1. Nasjonale føringer

Kommuneloven legger til rette for at vi skal kunne yte tjenester og drive samfunnsutvikling på best mulig måte for våre innbyggerne. Den skal bidra til effektiv, tillitskapende og bærekraftig drift. I kommuneloven tillegges kommunedirektøren alt ansvar for den løpende personalforvaltningen.

Arbeidsmiljølovens formål er å sikre trygge ansettelsesforhold og likebehandling i arbeidslivet. Loven har også som formål å sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon, og bidra til et inkluderende arbeidsliv.

Hovedavtalen inneholder bestemmelser om forhandlingsordning, prosedyrer samt arbeidsgivers og tillitsvalgtes rettigheter og plikter. Hovedavtalen er et virkemiddel for å sikre samhandling og gode prosesser mellom partene.

Hovedtariffavtalen (HTA) er den viktigste tariffavtalen i KS-området med bestemmelser blant annet om lønn og godtgjøringer, lokale forhandlinger, arbeidstid og pensjon.

I arkivloven ligger de overordnede og grunnleggende reglene for arkiv, særlig om arkiv i offentlig forvaltning. Bestemmelsene i arkivloven skal sikre en helhetlig samfunnsdokumentasjon og har som formål å sikre arkiv som har betydelig kulturell eller forskningsmessig verdi, eller som inneholder rettslig eller viktig forvaltningsmessig dokumentasjon, slik at disse kan bli tatt vare på og gjort tilgjengelige for ettertiden.

Informasjonssikkerhet skal ivaretas og personopplysninger skal beskyttes tilfredsstillende. Kommunen skal kunne dokumentere og demonstrere at opplysninger behandles i tråd med retningslinjer for informasjonssikkerhet og personvern. Kommunen skal sørge for lovlig, sikker og forsvarlig behandling gjennom god internkontroll.

I 2019 lanserte regjeringen og KS en digitaliseringsstrategi for offentlig sektor for perioden 2019 – 2025. Formålet med strategien er å skape en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor gjennom bedre tjenester og mer effektiv ressursbruk. Strategien understøtter digital transformasjon i hver enkelt kommune og i offentlig sektor som helhet.

6.4.1 Lokale føringer

Kommuneplanens samfunnsdel og kommunens rutiner og prosedyrer legger føringer og ambisjoner for kommunen som arbeidsgiver og forvaltningsorgan.

I kommuneplanens samfunnsdel fremkommer det at Nome kommune skal

- utnytte mulighetene som ligger i digitale verktøy

- være et godt sted å skaffe seg kompetanse
- ha god kommunikasjon med innbyggerne og god kommunikasjon internt

Nome og Midt-Telemark vedtok i 2020 en felles digitaliseringsstrategi for å sikre helhetlige og smidige løsninger for ansatte, befolkning, næringsliv og frivillighet. Strategien skisserer flere ønskede gevinster, hvorav hovedfokus er bedre tilbud og tjenester, samt effektivisering av saksbehandling.

I arbeidet med kompetanseutvikling skal Nome kommune styrke sin innsats på videreutdanning og kursing for sine ansatte, inkludert tid til egenstudier og intern kompetanseheving. Det skal også etableres et samarbeidsforum med USN, Nome vgs og elev- og studentorganisasjonene for å bedre samarbeid og elevforhold, samt samarbeid med USN og næringslivet for å sikre kompetanse for framtida.

Kommunikasjon skal styrkes ved å øke administrasjonens kompetanse på sosiale medier, informasjon og kommunikasjon. Kommunen skal innarbeide klart språk i all kommunikasjon med innbyggere og kommunens ansatte skal kurses.

6.4.2 Særlige utfordringer

Nye digitale løsninger krever nye arbeidsformer, tilgjengelige ressurser, kompetanse, økonomiske midler og god ledelse. For å kunne hente ut økonomiske og/eller kvalitetsmessige gevinster av digitaliseringsprosjekter har kommunen behov for dedikerte ressurspersoner med kompetanse på området.

Det er behov for oppgradering av digitale systemer (arkiv og Visma ERP), samt overgang til skyløsninger. Nome kommune har i dag en gammel arkivversjon, med kjente, kritiske feil. En ny skyløsning vil muliggjøre sekvensiell signering, integrasjon med teams, samt retting av systemfeil. Oppgradering av Visma ERP er nødvendig da dagens system er foreldet og den må over på ny server. Den nye løsningen fra Visma er mer fleksibel og tillater flere tilganger via webløsningen enn dagens system. Oppgraderingene vil medføre en høyere kostnad enn dagens løsninger

Gjennom arbeidet med kommunal planstrategi har det fremkommet behov for å styrke kompetanse knyttet til ledelse generelt og administrative systemer spesielt. Det er viktig at våre ledere rustes til å lede utviklingen i samfunnet og at de får nødvendig påfyll for å kunne lede tverrsektoriell samhandling og digitaliseringsprosesser. Dette vil bli fulgt opp gjennom kompetanseutviklingsplanen for 2023 og gjennom lederutvikling som igangsettes november 2022 og som vil gjennomføres over ett kalenderår.

For å møte den demografiske utviklingen i samfunnet og lokale behov er det behov for å ferdigstille arbeidet med kommunens arbeidsgiverpolitikk. Utvikling av kommunens arbeidsgiverpolitikk ble påbegynt i 2022 og vil arbeides videre med i 2023. Det vil utarbeides strategier for å:

- 1) sikre god ledelse
- 2) sikre høyt nærvær, lav turnover og heltidskultur
- 3) rekruttere, utvikle og beholde kompetent arbeidskraft
- 4) sikre benyttelse og utvikling av kompetanse
- 5) fremme nytenkning og innovasjon

6.4.3 Budsjettrammen

D: Administrasjon							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		År 2021	31/12 - 2022	ÅR 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Bevilget til 01/01-2022		25 182	25 837	25 837	25 837	25 837	25 837
ØP: Vedtatt endringer i forrige plan				75	-25	-1 040	-1 040
Bevilget 1.tertial 2022 m/videreføring			7 000	800	800	800	800
Bevilget 2.tertial 2022 m/videreføring							
Andre KST-bevilgninger i 2022			150				
Sum politisk bevilget		25 182	32 987	26 712	26 612	25 597	25 597
Telemark innkjøpssamarbeid	FLYTT	-375	-380	-380	-380	-380	-380
Nome mottak tidligere ramme C	FLYTT	-84	0	0	0	0	0
Personvernombud	FLYTT	-180	-200	-200	-200	-200	-200
Systemkoordinator ERP	FLYTT	-421	-430	-430	-430	-430	-430
Interkommunalt arkiv	FLYTT	-422	-435	-435	-435	-435	-435
MT-IKT	FLYTT	-4 186	-4 709	-4 709	-4 709	-4 709	-4 709
Tv-aksjonen	FLYTT	-10	-10	-10	-10	-10	-10
Telemarksforskning Bø	FLYTT	-40	-45	-45	-45	-45	-45
E-134 Haukelivegen As	FLYTT	-23	-30	-30	-30	-30	-30
KS	FLYTT	-438	-482	-482	-482	-482	-482
KS-ou kontigent	FLYTT	-748	-750	-750	-750	-750	-750
USS - Utmarkskommuner	FLYTT	-45	-45	-45	-45	-45	-45
LVSH - HVPU reformen	FLYTT	-12	-12	-12	-12	-12	-12
LVK - Vasskraftkommuner	FLYTT	-28	-30	-30	-30	-30	-30
Overført 40% fra personal til H&O	FLYTT	-323	-323	-323	-323	-323	-323
Lisens internkontroll ADM	FLYTT	231	231	231	231	231	231
Korrigert for flyttinger		18 078	25 337	19 062	18 962	17 947	17 947
Tekniske konsekvenser							
Lønnsvekst Fast lønn, pensjon og AGA	3,8 %			494	494	494	494
Lønnsvekst Kveld/natt og lør/søn	15,0 %			0	0	0	0
Prisvekst egne kjøp	3,7 %						
Tilbakeføring av ØP-trekk						1 040	1 040
RNB, lovendring og pålegg							
Konsekvensjusteringer							
Økte strømspriser adm.				383	287	192	96
Økt energikostnad Nome Mottak				300	225	150	75
Frikjøp hovedverneombud 20%				135	135	135	135
Lederutvikling				120			
Økning i programvarelisenser				602	670	670	670
Juridisk bistand				150	150	150	150
Tiltakskatalogen							
Kommunedirektørens forslag		18 078	25 337	21 246	20 923	20 778	20 607
Politiske endringer							
Sommerjobb for Ungdom	D-3			500	500	500	500
.....2							
.....3							
Kommunestyrets vedtatt budsjett		18 078	25 337	21 746	21 423	21 278	21 107

6.4.4 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde D							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2023	2024	2025	2026	
Utarbeide ny arbeidsgiverpolitikk/-strategi	Strategi 5: Nær jobben – gode jobber, arbeidskraft og kompetanse	Planstrategi for Nome kommune	X				Ingen direkte kostnader ut over arbeidsinnsats
Implementere årshjul og ROS modul (COMPILO)	Kap 7 pkt 5. For å øke kvalitet og effektivitet skal Nome kommune utnytte mulighetene som ligger i digitale verktøy.		X				Koster ca 55 000 i årlige driftskostnader
Oppgradering av arkiv og Visma ERP	Kap 7 pkt 5. For å øke kvalitet og effektivitet skal Nome kommune utnytte mulighetene som ligger i digitale verktøy.	Planstrategi for Nome kommune	X				480 000 i investeringskostnad og 670 000 kr i årlige, økte lisenskostnade
Utarbeide og gjennomføre lederutviklingsprogram for kommunens ledere	Kap 5 , pkt 6. Nome kommune skal være et godt sted å skaffe seg kompetanse for framtida.	Planstrategi for Nome kommune	X				Lederutviklingsprogrammet vil ha en kostnad på 430 000 (fordelt på 2022 og 2023). Ca halvparten vil dekkes av OU-midler

6.5 Oppvekst – Ramme E

Rammeområdet består av fellesadministrasjon, barnehage, grunnskole, voksenopplæring og flyktningetjeneste.

6.5.1 Nasjonale føringer

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis

Kompetanseløftet er en nasjonal satsing på økt kompetanse for spesialpedagogikk i barnehager og skoler, og de lokale støttetjenestene skal bidra til at den spesialpedagogiske hjelpa er nær de barna som har behov for det.

Ansatte i barnehager og skoler trenger kompetanse til å forebygge utenforskap, fange opp utfordringer og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert de som har behov for særskilt tilrettelegging.

PP-tjenesten er en viktig del av laget rundt barna og elevene og skal bidra til at barna og elevene får den hjelpen de trenger, når de trenger den. Det er et mål at PP-tjenesten skal være mer til stede i barnehager og skoler, slik at de i større grad kan bidra til å forebygge vansker og tilpasse tilbudene til mangfoldet i barne- og elevgruppen.

Gjennom kompetanseløftet skal kompetansen til de ansatte i PP-tjenesten og det øvrige laget rundt barna og elevene styrkes, slik at de samlet kan bidra til et inkluderende, likeverdig og tilpasset tilbud for alle.

Med utgangspunkt i dette ble kompetanseløftet for spesialundervisning og inkluderende praksis igangsatt i kommunen i 2022, der målgruppa første året er ledere i barnehage, skoler, helsestasjon, barnevern og PPT.

Barnehage

Ifølge rammeplan for barnehagen skal verdigrunnlaget formidles, praktiseres og oppleves i alle deler av barnehagens pedagogiske arbeid. Barnehagens samfunnsmandat er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Lek, omsorg, læring og dannelse skal ses i sammenheng.

Barnehageloven presiserer sterkere kommunens ansvar for å organisere og skille oppgavene som barnehagemyndighet fra oppgavene kommunen har som barnehageeier, for å ivareta tilliten til at kommunen er upartisk.

Kommunen har ansvar for at barnehageeier følger opp endringer i barnehageloven når det gjelder nytt kapittel VIII om psykososialt barnehagemiljø. Det betyr at alle ansatte har en plikt til å følge med på hvordan alle barna i barnehagen har det. De skal gripe inn hvis barn utsettes for krenkelser. Dette kan være for eksempel være utestengning fra lek, plaging, mobbing, vold eller diskriminering.

Grunnskole

Skolen skal bygge sin praksis på verdiene i opplæringslovens formålsparagraf, som bygger på menneskeverdets ukrenkelighet og at alle mennesker er like mye verdt.

Den overordnede delen av læreplanen beskriver det grunnsynet som skal prege pedagogisk praksis i hele grunnopplæringen. Den skal også ligge til grunn for samarbeidet mellom hjem og skole.

Skoleeier og skoleledere skal ha kompetanse på hva som gir et trygt og godt skolemiljø, med særlig vekt på systematisk arbeid, forebygging, inkludering og tidlig innsats. Arbeidet for et trygt og godt skolemiljø har fortsatt høy prioritet, og skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle. Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Et systematisk arbeid er avgjørende for å skape et trygt og godt skolemiljø. (Opplæringsloven kap. 9A)

Rammeplan for SFO ble iverksatt med virkning fra 01.08.2021, og skal bidra til et mer likeverdig tilbud til barn over hele landet

Barnets beste og retten til å bli hørt

Barnekonvensjonen art. 3 og art. 12, Grunnloven § 104 og forvaltningsloven § 17 gir alle barn en rett til å bli hørt i saker som vedrører dem og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn.

Voksenopplæring og flyktningetjeneste

Lov om integrering gjennom opplæring, utdanning og arbeid trådte i kraft 1. januar 2021.

Integreringsloven skal bidra til at flere innvandrere, og særlig flyktninger, tidlig integreres i det norske samfunnet, får en varig tilknytting til arbeidslivet og blir økonomisk selvstendige.

Kommunen er den sentrale aktøren for å tilby kvalifiseringstilbud for innvandrere, og for å sikre tilgjengelig og relevant styringsinformasjon på kvalifiseringsfeltet har kommunen plikt til å registrere vedtak og deltagelse for personer som er omfattet av introduksjonsloven, og integreringsloven, i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR).

6.5.2 Lokale føringer

Forankring i kommuneplanen:

Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole

- Eldre og unge som har lyst og mulighet til å bidra i samfunnet, skal få mulighet til det.
- Nome kommune skal gi barn og unge i ulike bygder mulighet til å bli godt kjent med hverandre, slik at gode relasjoner kan oppstå.
- Barn og unge skal få mulighet til å ha gode minner fra en trygg oppvekst i Nome.

6.5.3 Særlige utfordringer

Med utgangspunkt i arbeidet med å snu ressursbruken innen oppvekst, samtidig som vi skal styrke arbeidet med tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehager og skoler, er det behov for å øke kompetansen i det tverrfaglige samarbeidet. Det betyr blant annet økt fokus på samarbeidskompetanse på laget rundt barn og unge må styrkes i det tverrfaglige arbeidet.

Arbeidet fortsetter med å bygge opp en robust flyktningetjeneste, økt fokus på tverretattlig inkluderingsarbeid, for deltagelse av flyktninger i fritidsaktiviteter, miljøarbeid og mobilisering av frivilligheten.

6.5.4 Budsjettrammen

E: Oppvekst							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		År 2021	31/12 - 2022	ÅR 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Bevilget til 01/01-2022		121 397	121 265	121 265	121 265	121 265	121 265
ØP: Vedtatt endringer i forrige plan				-1 300	-2 800	-6 605	-6 605
Bevilget 1.tertial 2022 m/videreføring			4 528	2 728	2 728	2 728	2 728
Bevilget 2.tertial 2022 m/videreføring			3 500				
Andre KST-bevilgninger i 2022			300	300	300	300	300
Sum politisk bevilget		121 397	129 593	122 993	121 493	117 688	117 688
IKT-veileder skole	FLYTT	-195	-231	-231	-231	-231	-231
PPT	FLYTT	-3 072	-3 122	-3 122	-3 122	-3 122	-3 122
Korrigert for flyttinger		118 130	126 240	119 640	118 140	114 335	114 335
Tekniske konsekvenser							
Lønnsvekst Fast lønn, pensjon og AGA	3,8 %			4 595	4 595	4 595	4 595
Lønnsvekst Kveld/natt og lør/søn	15,0 %			10	10	10	10
Prisvekst egne kjøp	3,7 %						
Tilbakeføring av ØP-trekk					1 500	5 305	5 305
Konsekvensjusteringer							
Økte strømspriser				2 644	1 983	1 322	661
Økt kostnad 45 ukrainske flykninger				8 350	6 000	5 000	2 000
Helårseffekt gratis kjernetid 1.klasse				145	145	145	145
Gratis SFO fra Høsten 2022-helårseffekt				981	981	981	981
Redusert makspris Bh. høst2022 og 2023				925	925	925	925
Mobiltelefoner omlegging				150	150	150	150
Tiltakskatalogen							
Nye lokaler Voksenopl./flyktningetj.	E-3			250			
Leksefri skole	E-2			200	500	300	
Kommunedirektørens forslag		118 130	126 240	137 890	134 929	133 068	129 107
Politiske endringer							
Økt grunnbemanning i barnehagene	E-1			1 380	1 360	1 360	1 360
Kommunestyrets vedtatt budsjett		118 130	126 240	139 270	136 289	134 428	130 467

6.5.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde E							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvens økonomi:
			2023	2024	2025	2026	
Ferdigstille oppvekstplan	Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole	Planstrategi for Nome kommune	x				
Utarbeide ny Flyktningeplan	Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole	Planstrategi for Nome kommune	x				
Kompetanseløftet spesialundervisning og inkluderende praksis	Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehage og skole	Statlig satsings-område	x	x	x	x	Statlige tilskudd

6.6 Helse og omsorg – Ramme F

Rammeområdet består av etatsadministrasjonen, sykehjem, omsorgsboliger med heldøgns omsorg, dagaktivitetstilbud, hjemmetjenester, bo- og miljøtjenester, psykisk helse, helsestasjon- og skolehelsetjeneste, legetjeneste, fysio- og ergoterapitjenester og arbeidstiltak. Fra 1. januar 2023 vil aktivitetssenteret Actus være en del av det kommunale tilbudet.

6.6.1 Nasjonale føringer

Helse- og omsorgstjenesten er styrt av en rekke lover, forskrifter, veiledere og stortingsmeldinger. Hovedbudskapet er at helse- og omsorgstjenestene skal sørge for tilstrekkelige og forsvarlige tjenester i kommunen. Noen av de viktigste lovene er helse- og omsorgstjenesteloven, pasient- og brukerrettighetsloven, folkehelseloven og helsepersonelloven. I tillegg kommer det forskrifter og veiledere knyttet til de ulike lovverk og tjenesteområder.

Statsforvalterens [forventningsbrev for 2023](#) beskriver statens forventninger til kommunene for 2023. En av forventningene som presiseres i brevet er at kommunene skal sørge for tilstrekkelige og forsvarlige tjenester innen helse, omsorg og sosialfeltet.

- Staten forventer også at kommunen viderefører arbeidet med kvalitetsreformen for eldre «Leve hele livet», og planperioden er forlenget ut 2024 fordi koronapandemien har bremsset opp arbeidet.
- Fra 1. august 2022 ble det innført et nytt lovkrav knyttet til Helsefellesskap, hvor det er krav om felles planlegging og utvikling av tjenester mellom spesialisthelsetjenesten og kommunale tjenester.
- Det er i tillegg innført nye krav knyttet til å tolketjenester fra 1. januar 2022 som gjøre det forbudt for tjenester å benytte barn som tolk, og en plikt for tjenesten å benytte profesjonell tolk.
- Innen rehabilitering og habilitering forventer staten at kommunene har et differensiert tilbud til hele målgruppen, og et særlig fokus på pasienter med covid-19.
- Kommunen må sørge for å ha god beredskap og gode kontinuitetsplaner, ikke minst innen smittevern.
- Tjenestene skal være i stand til å forebygge, avdekke og hindre vold og seksuelle overgrep, og kommunen bør ha en handlingsplan for dette arbeidet.
- Kommunen sørger for tilstrekkelig opplæring av sine ansatte i saksbehandling og tilhørende lovverk innenfor helse-, omsorg-, og sosialområdet.
- I saker som omhandler barn må kommunene, i sin saksbehandling, kartlegge, vurdere og vektlegge alle forhold som sikrer at barnet sitt beste blir oppfylt jf. Barnekonvensjonens artikkel 3 nr. 1. Ved barnet sitt beste-vurderingene skal det tas utgangspunkt i behovene og forutsetningene til det enkelte barnet.
- Kommunenes plikt til helseberedskap inkluderer og en samfunnsmedisinsk beredskap som skal være kontinuerlig tilgjengelig jf. Helseberedskapsloven §2-1, Folkehelseloven § 27 og § 28.
- Staten forventer og at kommunene prioriterer å møte utfordringene knyttet til allmennlegetjenesten.
- Barnekoordinator; HOL § 7-2a; krav om samordning av tjenestetilbudet til barn og unge. Lovkrav fra 1. august 2022. Kommunene SKAL sørge for å ha et godt samarbeid om tjenester som er rettet mot utsatte barn og familier, arbeidet MÅ være samordnet og godt koordinert.

6.6.2 Lokale føringer

De lokale føringene knyttet til helse og omsorg framkommer i en rekke kommunale planer:

Forankring i kommuneplanens samfunnsdel:

Nært og godt å bo

- Kommunen skal følge opp behovet for omsorgsboliger.

Nær de du er glad i – god eldreomsorg, barnehager og skole

- *Når folk blir eldre, skal de fortsatt kunne bo i nærheten av sine kjære og leve gode liv i den bygda de er glad i.*
- *Eldre og unge som har lyst og mulighet til å bidra i samfunnet skal få mulighet til å bidra.*
- *Barn og unge skal få mulighet til å ha gode minner fra en trygg oppvekst i Nome.*

[Kommunedelplan for helse og omsorgsetaten 2018-2028:](#)

[Handlingsplan – oppfølging av kommunedelplan for helse- og omsorgsetaten 2020/2021](#)

[Handlingsstrategi for Leve hele livet 2021-2023](#)

[Strategisk kompetanseplan 2020-2025](#)

[Ruspolitikk handlingsplan 2017-2022](#)

6.6.3 Særlige utfordringer

Den største utfordringen innen helse og omsorg er å rekruttere og beholde personell. Dette er et gjennomgående tema i hele tjenesten, men størst er vanskene med å rekruttere leger, sykepleiere til natttjenesten og til sykehjemmet, samt vernepleiere. I tillegg er det store utfordringer med å skaffe nok vikarer, noe som fører til slitasje på fast personell og mye bruk av overtid. Situasjonen i pleie og omsorg er særlig krevende fordi tjenesten har redusert personell i forbindelse med nedbemanningen i 2021.

Det har vært en intensjon om å etablere en egen rekrutteringsordning for de avdelingene som har særskilte utfordringer med å rekruttere ansatte, og at kostnaden skulle være inkludert i budsjett for 2023. Det har dessverre ikke vært mulig å få arbeidet godt nok med en slik ordning, og saken vil bli fulgt opp i 2023.

En utfordring som vil bli belyst i en særskilt sak til budsjett 2023, er hvordan tjenesten skal møte de økte behovene for tjenester i framtiden. I årene som kommer vil behovene for tjenester overstige tilbudet, noe som må løses med velferdsteknologi, smarte bygg, frivillighet og innovasjon.

F1: Etatsadministrasjon og fellestjenester

Det er en utfordring at kommunen ikke har etablert et eget tjenestekontor i kommunen. Kommunen har etablert 1 årsverk som saksbehandler innen helse og omsorg, men det er ikke etablert en praksis med tjenestekontor hvor det er én dør inn til pleie og omsorg. Dette er særlig utfordrende for publikum som må forholde seg til alle tjenestene, og som ikke har ett sted å sende søknaden sin om tjenester. I tillegg er det en utfordring i kontakt med samarbeidende tjenester som er vant til å forholde seg til et tjenestekontor i kommunene, og som gjerne vil sende informasjon dit. Dette gjelder ikke minst i kommunens kontakt med spesialisthelsetjenesten.

F2: Helsetjenestene

I 2022 har én av legene sagt opp sin stilling som privat næringsdrivende lege. For å rekruttere ny lege har kommunen behov for å kjøpe praksis, dele pasientliste på 1200 pasienter, samt etablere en ny legehjemmel. Med etablering av en ny hjemmel, vil det være mulig å øke antall listepasienter med 400 plasser da begge listene vil være på 800 pasienter, samt kommunale legeoppgaver. Kommunen har behov for de nye plassene, da det per dags dato (28.10.22) bare er 108 ledige plasser i kommunen.

Selv om koronapandemien er på vikende front, er det fremdeles tiltak som krever særskilt oppmerksomhet fra helsetjenesten. Det gjelder særskilt vaksinasjon. Det har til nå vært omdisponert ressurser til vaksinekoordinator i kommunen, og kommunen har fått dekt lønnsutgifter gjennom koronakompensasjon. Nå er det fortsatt behov for noe ressurs til vaksinekoordinator, men kommunen får ikke dekt disse ekstra utgiftene. Slik det er i dag blir ressurser som skulle gått til flyktninger og legekantoret omdisponert til vaksiner i perioder. Hvis det blir ytterligere krav om flere vaksiner i 2023, vil det være behov for å øke denne ressursen igjen. Resultatet ved at tjenesten har redusert i ressurser, er at innbyggerne opplever en dårligere og mindre tilgjengelig tjeneste, blant annet gjelder det tilgjengelighet på vaksinetelefonen.

I forbindelse med bosetting av mange flyktninger i Ukraina, har det vært nødvendig å styrke helsetjenesten med 1 årsverk. Det er etablert et flyktninghelseteam som følger opp helsetilbudet til de bosatte flyktningene.

Psykososialt kriseteam er i dag organisert med "frivillig vaktordning". Det vil si at ingen ansatte i Nome får betalt for å være i beredskap for kriseteamet, men de får betalt ved oppdrag. Det er kommet sterke signaler fra medlemmer i psykososialt kriseteam om at det går mot at kommunen ikke vil ha et team utover arbeidstid i 2023, da ingen vil være tilgjengelig uten vaktkompensasjon.

Fysio- og ergoterapitjenesten har i alle år kjørt egne biler i tjenesten. Det er i løpet av 2022 ervervet 3 biler til tjenesten, 2 kjøpt og 1 leaset. Det vil kunne bli behov for enda flere biler for å avskaffe bruk av privat bil i tjenesten i årene som kommer.

F3: Institusjonstjenester

Det er forventet at behovet for plasser med heldøgns bemanning vil øke med 100 plasser fram mot 2040. Tjenestene har konkludert med at det ikke først og fremst er institusjonsplasser det er behov for, men mer et tilbud som ligger ett trinn lavere i omsorgstrappen. En slik konklusjon utelukker ikke at det vil kunne være behov for å endre eller bygge ut institusjonsplasser i årene som kommer, men det er viktigere å iverksette andre tiltak først.

Ved sykehjemmet ble det redusert med flere årsverk ved nedbemanningen i 2021. Det har vært svært utfordrende for avdelingene å klare seg uten årsverkene, og to av avdelingene har ikke klart å holde budsjettene fordi det har vært nødvendig å styrke bemanningen for å sikre forsvarlig drift. I tillegg har det vært en utfordring å få dekt opp nattevakter i hele 2021. Stillingene har vært lyst ut flere ganger uten at det har lyktes å få ansatt noen. For å sikre noe sykepleierkompetanse på natt, har det vært nødvendig å inngå avtale med et vikarbyrå om to sykepleiere. Kommunen har avtale med disse til starten av 2023. Hvis det ikke blir mulig å rekruttere til natttjenesten, vil det kunne bli aktuelt å vurdere vikarbyrå igjen.

Høsten 2022 har natttjenesten blitt evaluert nok en gang, og det er besluttet å omorganisere tjenesten igjen. Stillingen som nattkoordinator blir endret, og det blir allokert ressurser fra

personalavdelingen til sykehjemmet. I den nye ordningen vil flere ledere ha ansvar for nattevaktene og alle lederne får lederstøtte i arbeidet ved tilføring av ressursene fra personalavdelingen.

Ved sykehjemmet er det mye utstyr og inventar som ikke er byttet ut siden sykehjemmet ble bygd, og det er derfor behov for ekstra midler til å erstatte ødelagt utstyr i årene som kommer.

F4: Hjemmetjenester:

Det er forventet at antall brukere av hjemmetjenesten vil øke med ca. 100 nye bruker fram mot 2040. I tillegg er det hjemmetjenestene som i stor grad har ansvaret for helsetjenester i omsorgsboligene til eldre, og det vil dermed være behov for å øke ressursinnsatsen betydelig innen dette ansvarsområdet i årene som kommer. Det vil særlig være viktig å få etablert sykepleierdekning på alle vakter, samt å kunne frigjøre ressurser til oppfølging av hverdagsrehabilitering og hverdagsrehabilitering. I tillegg vil det være behov for å styrke dagtilbud og avlastningstjenester for å gjøre pårørende i stand til å bistå sine pårørende på en god måte.

Anbefalingen fra tjenestene er å ikke bygge institusjonsplasser, men heller bygge omsorgsboliger for å få et tilfredsstillende tilbud i hele omsorgstrappen. Det vil si å bygge omsorgsboliger med fellesareal og personalbase slik at det vil være mulig å gi omfattende helsetjenester ved behov. Når kommunen velger denne strategien for å dekke behovet for plasser med heldøgns bemanning, er det hjemmetjenestene som vil få et økt behov for bemanning i årene som kommer.

Det er behov for å bygge ut hjemmetjenestene i enda større grad med velferdsteknologiske løsninger. Det vil være behov for investeringer og leasing av utstyr, samtidig som alle formålsbygg for helse og omsorg må få på plass god dekning av wifi og mobilt nettverk. Slik det er i dag er det for dårlig dekning.

I arbeidet med å etablere velferdsteknologiske løsninger, er det bestemt at trygghetsalarmer som er å regne som helsetjeneste skal være gratis for brukerne. Nome kommune har hatt en gjennomgang av sine alarmer, og har kommet fram til at flere av alarmene nå er å anse som helsehjelp, noe som vil påvirke kommunens inntekter for tjenesten. Det har vært nødvendig å redusere inntektene med 400.000 kr for 2023.

Hjemmetjenesten i Ulefoss og Lunde har 4 biler hver til sine oppdrag, noe som betyr at flere av de ansatte må kjøre egne biler. Dette er ikke en god løsning der ansatte må bruke bil for å få gjort jobben sin. Det er derfor nødvendig å skaffe flere biler i nærmeste framtid. Det er et ønske at nye biler skal være miljøvennlige, noe som krever etablering av ladestruktur ved helse og omsorgs formålsbygg.

Ved Bjervatun Alderspensjonat har det vært én oppholdsbetaling for alle tjenestene. Dette er upraktisk når oppholdsbetalingen skal reguleres slik at kommunen får dekt inn sine reelle kostnader ved oppholdet. Det vil si at strøm og mat blir regulert i tråd med det til enhver tid gjeldende kostnadsbildet. Dette er særlig viktig når prisene stiger så mye som de har gjort det siste året. I forbindelse med budsjett 2023 har administrasjonen derfor gjennomgått oppholdsbetalingen for å skille ut husleie, strøm, mat og praktisk bistand. I den forbindelse ble det tydelig at små rom var uforholdsmessig dyrere enn store rom. Det vil derfor bli en endring på dette i den nye utregningen, slik at begge rom betaler husleie med lik kvadratmeterpris. Det vil medføre en økning for de store rommene, mens de små rommene vil forbli uregulert fram til økningen for de store rommene er på plass, det vil si i 2025. Dette er også ett ledd i det å redusere husleien på grunn av standarden på rommene. Tabellen under viser utviklingen i husleie. De andre summene vil reguleres i tråd med prisutviklingen og sentrale reguleringer.

	2022		2023		2024		2025	
	Små rom	Store rom	Små rom	Store rom	Små rom	Store rom	Små rom	Store rom
Husleie	5 520	5 825	5 520	7 382	5 520	7 382	5 520	7 382
Gradvis innføring	0	0	-200	-1 400	0	-700	0	0
Strøm	269	269	823	823	823	823	823	823
Mat	3 226	3 226	3 604	3 604	3 604	3 604	3 604	3 604
Praktisk bistand	210	210	220	220	220	220	220	220
Sum	9 225	9 533	9 967	10 629	10 167	11 329	10 167	12 029

F5: Bo- og miljøtjenesten

Fra 1. januar 2023 vil Actus aktivitetssenter være en del av Nome kommunes virksomhet. Høsten 2022 har kommunen vært i prosess med virksomhetsoverdragelse, og det har vært nødvendig å omstrukturere deler av Bo- og miljøtjenesten innenfor ledelse.

Det er store utfordringer med å skaffe nok personell og kompetanse til flere av boligene i Bo- og miljøtjenesten. Et par av avdelingene har til tider gått underbemannet i så stor grad at leder har måtte være mer i drift enn i ledelse. Dette er en utfordring som må løses med bedre rekruttering til tjenesten. Det er særlig en utfordring med å skaffe nok vernepleiere.

Tjenesten er i stor grad finansiert av tilskudd til særlig ressurskrevende brukere og vertskommunetilskudd. Det er dermed en stor utfordring når vertskommunetilskuddet blir redusert i årene som kommer uten at det er mulig å redusere tjenestene i tilsvarende takt.

6.6.4 Budsjettrammen

F: Helse- og omsorg							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		År 2021	31/12 - 2022	ÅR 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Bevilget til 01/01-2022		211 772	216 450	216 450	216 450	216 450	216 450
ØP: Vedtatt endringer i forrige plan				-3 690	-3 960	-11 206	-11 206
Bevilget 1.tertial 2022 m/videreføring			7 410	310	310	310	310
Bevilget 2.tertial 2022 m/videreføring			1 775				
Andre KST-bevilgninger i 2022			185				
Sum politisk bevilget		211 772	225 820	213 070	212 800	205 554	205 554
Frisklivskordinator	FLYTT	-381	-286	-286	-445	-445	-445
Samhandlingskordinator	FLYTT	0	0	0	0	0	0
Systemansvarlig Profil 70%	FLYTT		-246	-246	-246	-246	-246
Systemansvarlig Helsestasjon	FLYTT	-450	-164	-164	-164	-164	-164
Krisesenter i Telemark - Skien	FLYTT	-435	-444	-444	-444	-444	-444
Miljøhygieniske tjenester -Notodden	FLYTT	-197	-210	-210	-210	-210	-210
Kommuneoverlege	FLYTT	-680	-688	-688	-688	-688	-688
Overlege Palliativ team	FLYTT	-40	-40	-40	-40	-40	-40
Legevakt - Skien	FLYTT	-2 595	-2 234	-2 234	-2 234	-2 234	-2 234
Ø-Hjelps seng (KAD), Helsehuset Skien	FLYTT	-2 289	-2 346	-2 346	-2 346	-2 346	-2 346
Frelsesarmeens julegryte	FLYTT	0	-60	-60	-60	-60	-60
Overført 40% fra personal til H&O	FLYTT	323	323	323	323	323	323
Tilskudd til SMISO	FLYTT	-21	-39	-39	-39	-39	-39
Korrigert for flyttinger		205 007	219 386	206 636	206 207	198 961	198 961
Tekniske konsekvenser							
Lønnsvekst Fast lønn, pensjon og AGA	3,8 %			7 400	7 400	7 400	7 400
Lønnsvekst Kveld/natt og lør/søn	15,0 %			2 757	2 757	2 757	2 757
Prisvekst egne kjøp	3,7 %						
Tilbakeføring av ØP-trekk					270	7 516	7 516
Konsekvensjusteringer							
Økt basistilskudd leger -Statsbud.				592	592	592	592
Økt tilskudd helsestasjon - statsbud.				29	29	29	29
Innslagspunkt ressurkr. -Statsbud.				672	672	672	672
Redusert tilskudd vertskom HVPU				-625	-625	-625	-625
Økte strømspriser				2 386	1 790	1 193	597
Økt kostnad 45 ukrainske flykninger				750	750	0	0
Økte utgifter mobiltelefon HO				150	150	150	150
Ny ressurkrevende bruker				400	400	400	400
Videreføring ressurkrevende bruker				2 300			
Økte transportkostnader (Taxi)					260	260	260
Redusert inntekt trygghetsalarmer				300	300	300	300
Tiltakskatalogen							
Ny fastlegehjemmel	F-1			1 540	1 340	1 140	1 140
Vaktordning kriseteam	F-2			158	302	302	302
Økt inntekt Bjervatun	F-3			-112	-84	-67	-67
Kommunedirektørens forslag		205 007	219 386	225 333	222 510	220 980	220 384
Politiske endringer							
.....1							
.....2							
.....3							
Kommunestyrets vedtatt budsjett		205 007	219 386	225 333	222 510	220 980	220 384

6.6.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter - rammeområde F							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2023	2024	2025	2026	
Arbeide for å få på plass årsturnus i pleie og omsorg der det er hensiktsmessig			x	x			
Videreutvikle psykososialt kriseteam			x				
Videreføre arbeide knyttet til bygging av omsorgsboliger			x	x	x	x	
Utarbeide strategi for å rekruttere og beholde personell i helse og omsorg			x				
Utvikle tjenestene med tanke på bruk av velferdsteknologi, inkl. Medisinsk avstandsoppfølging			x	x	x	x	
Videreføre arbeidet knyttet til Leve hele livet		Leve hele livet med handlingsdel	x	x			
Oppstart av helse og omsorgsplan			x	x			
Videreutvikle legetjenesten i tråd med nasjonale føringer og lage plan for legetjenesten			x	x	x		

6.7 Samfunnsutvikling – Ramme H

Rammeområdet består av fem avdelinger; avdeling for plan- og arealforvaltning, avdeling for samferdsel og kommunalteknikk, avdeling for eiendomsforvaltning, avdeling for kultur, fritid og folkehelse og Nome og Midt-Telemark brann og redning.

6.7.1 Nasjonale føringer

Samfunnsutviklingsetaten består av flere ulike fagområder som har egne lovverk, forskrifter, veiledere og stortingsmeldinger de skal følge opp. Staten ved statsforvalter gjennomfører tilsyn og ser til at kommunen oppfyller krav gitt i lov- og forskrift. Samfunnsutviklingsetaten må følge opp saker etter en 40 talls særlover og forskrifter, men det viktigste lovverket for å sikre en bærekraftig samfunnsutvikling finner vi i den sektorovergripende plan- og bygningsloven.

Statsforvalterens [forventningsbrev for 2023](#) beskriver statens forventninger til kommunene for 2023. En av forventningene som presiseres i brevet er at kommunene skal jobbe frem en arealbruksstrategi og sørge for at jordvernet ivaretas. Nome kommune vil følge opp dette gjennom arbeid med kommunal planstrategi.

- Forslag til endring av mineralloven og ny mineralstrategi vil ha stor betydning for kommunens posisjon ved en eventuell utvikling av Fensfeltet.
- Kommunen skal øke sin innsats på folkehelse gjennom satsningen Leve hele livet.
- Kommunen får etter søknad til BUFDIR tilskuddsmidler til å gjennomføre satsninger som utjevner sosiale forskjeller hos barn og unge.

6.7.2 Lokale føringer

Kommunens egne planverk/planstrategi og politiske vedtak legger en del føringer som etaten skal følge opp.

- Brannstasjonene i Lunde, Bø og Gvarv tilfredsstiller ikke fastsatte krav om fysisk arbeidsmiljø om hvordan brannstasjoner skal være innrettet. Det vises til rapport utført av vår bedriftshelsetjeneste, som konkluderer med at det må foretas oppgradering/utbygging av nevnte brannstasjoner for å tilfredsstille kravene. Slike tiltak/investeringer vil som konsekvens måtte føre til økning av husleie på nevnte brannstasjoner for Nome kommune v/NMTBR. NMTBR håper å ta i bruk brannstasjoner som tilfredsstiller kravene innen 1.1.24.
- Eiendomsforvaltning; Nome -Trygt og grønt (ENØK- redusere klimagassutslipp).
- Trafikksikkerhetsplanen, som ventes vedtatt før jul vil gi nye føringer.
- Kommunedelplan Nome nært og godt å bo som fortsatt er under arbeid skal gi føringer for hvordan kommunen skal jobbe områder som tomter, boliger og bo-former, boligsosialt og attraksjonsarbeid.
- Følge opp vedtak og funn i Forvaltningsrevisjonsrapport om eiendomsforvaltning
- Følge opp Strategisk næringsplan m. handlingsdel
- Tilrettelegge for økt aktivitet gjennom samarbeid med frivilligheten og frivillighetssentralene - Kommunedelplan for kultur, fritid og frivillighet
- Etablere sentrumsnære turveier – Nome i bevegelse

6.7.3 Særlige utfordringer

Samfunnsutvikling H1

Gårsdagens løsninger er ikke alltid de beste for morgendagens utfordringer. For å nå mål og strategier i vedtatt samfunnsplan må kommunen jobbe innovativt og være seg bevisst hvilke virkemiddel som vi benytter og hvilke resultater vi oppnår. Vi må fokusere på gevinstrealisering, deling av ny kunnskap og våge å ta i bruk nye metoder for å løse komplekse oppgaver.

Samfunnsutviklingsetaten skal gjennom forvaltning og planlegging løse komplekse og sammensatte utfordringer i samfunnet. Vi skal jobbe for å nå FNs bærekraftsmål som Norge og de 193 andre medlemslandene har forpliktet seg til. Dette skal vi lokal finne gode løsninger på gjennom å involvere og skape løsningene sammen med innbyggerne, næringsliv, frivilligheten og andre samfunnsaktører, og dette arbeidet må basere seg på tillit, troverdighet og framtidshåp.

Klimatilpasning og omstilling til nullutslippssamfunnet blir ansett som en stor utfordring for samfunnsplanleggingen framover med økende hyppighet av ekstreme naturhendelser i form av styrtregn, flom og skred. Bærekraftige løsninger, gjenbruk og sirkulærøkonomi er vedtatt i kommunedelplan for Nome trygt og grønt. Dette er tiltak som ikke bare vil koste penger, men like mye endring av kulturer og tankesett. Denne erkjennelsen må tas høyde for neste år når arbeidet med ny kommunal planstrategi starter opp.

Næring H2

Næringsutviklingsarbeidet i kommunen er delt mellom Midt-Telemark og Nome Utvikling (MTNU), Nome Investeringselskap AS (NI) og kommunen. Det er en stor utfordring at all støtte til kommunale næringsfond er kuttet. Nome kommune har minimalt med ressurser til bedriftsretta støtte for 2023 utover vedtatte strømstøtteordning. Fensfeltet og en mulighet for utvinning av sjeldne jordarter og etablering av Ytre Helgen næringsområde vil hvis det blir realisert gi mange nye arbeidsplasser, men det vil også kreve at kommunen tilrettelegger og gir forutsigbare rammer for planlegging.

Prinsippvedtaket om utbyggingsavtaler som verktøy for realisering av utbyggingsområder er i så måte et godt og forutsigbart verktøy for å nå denne intensjonen.

Neste år vil bli nok et år med stor usikkerhet for lokalt næringsliv, der fare for permitteringer og konkurser kan true, med bakgrunn i høye driftskostnader i form av energi, råstoff og mangel på kompetanse.

Kultur, folkehelse og fritid H3

Å satse på en robust og god kultur, fritid og frivillighetssektor i kommunen er tidlig innsats som bidrar til bostedsattraktivitet, til fellesskap og egenutvikling og livsglede i befolkningen. Området er sårbart for fremtidige budsjettkutt da det er få personalressurser som skal drifte, koordinere og utvikle gode tilbud og tjenester for hele befolkningen.

Vi ser at økte kostnader skaper utfordringer for frivilligheten i kommunen og det etterlyses mer forutsigbare ordninger og økte tilskudd. I forslag til budsjett og økonomiplan så er det forsøkt å bøte på noe av utfordringen, ved at kommunen kan forskuttere godkjente spillemiddelsøknader.

Gamle banken på Ulefoss har tidligere huset turistinformasjon og jernverk- og kanalutstilling. Dagens løsning er at turistinformasjonen gis gjennom samarbeid med Øvre Verket og Kanalcampingen i Lunde. Gamle bankbygget skal selges, forankret i eget vedtak, men det står fortsatt en «nesten» fullverdig utstilling i kjellerlokalene. KFF må bruke 2023 for å finne en løsning for nedrydding av

lokalene og utstillingen slik at bygget kan selges i tråd med vedtak. Kommunen har, med neste års energikostnader, utgifter på bygget i størrelsesorden 150.000, -.

Det er utfordrende for stiftelsen Nome kulturhistoriske bygg å drifte med de økonomiske rammene som er gitt. Det daglige driften av Øvre Verket og all planlegging og gjennomføring av kulturarrangementer blir i dag løst av noen få frivillige som legger ned en kjempeinnsats. Dette er kommunen informert om ikke kan fortsette og kommunen må sammen med Øvre Verkets venner og Nome kulturhistoriske bygg finne en bærekraftig driftsform innenfor de rammer som kulturavdelingen har til rådighet.

Plan og areal H4

Fensfeltet setter sitt preg på avdelingen, som må planlegge for økt effektivitet og høyere kvalitet i tjenestene. Flere digitale løsninger er nødvendig slik at planlegging, oppmåling og byggesaksbehandling kan gjennomføres på en effektiv måte. Dette kommer også innbyggerne i kommunen til gode. I tillegg er arbeidet med oppfølging av Fensprosessen svært krevende og tar mye tid.

Avdelingen har en utfordring med vakanse på oppmåling, noe som har ført til lang ventetid og reduserte gebyrinntekter.

Det er en utfordring å finne tid til lovpålagte tilsyn og ulovlighetsoppfølging. Klima og miljøoppfølging samt kulturmiljø og naturmangfold ligger også til avdelingen, dette er tema som er viktigere enn noensinne, men det krever ressurser.

I løpet av det første året i ny kommunestyreperiode skal det vedtas en ny planstrategi. Deretter blir det nødvendig å rullere kommuneplanen blant annet ifm utviklingen på Fensfeltet. Dette vil kreve ressurser og kompetanse, samt en del innkjøp av konsulenttjenester som kan tilføre nødvendig kunnskap om ringvirkninger og konsekvenser av Fensprosessen, men også av andre utviklingstrekk i kommunen.

Samferdsel og Kommunalteknikk H5

Kommunen har ansvaret for ca. 141 km vei. Av dette er 45 km asfaltdekke, resten er grusdekker. I tillegg har kommunen 52 000 m² asfalterte plasser. Kommunen har egen veghøvel samt at avdelingen leaser en hjulgraver som har som hovedoppgave å grøfte og å bytte stikkrenner. Alle andre tjenester som brøyting og strøing, soping av veier på våren og kantslått av vegetasjon baseres på innleide tjenester. Det er i budsjettet ikke kompensert for prisstigningen som slike avtaler gir, noe som resulterer i svært usikre budsjettforutsetninger for sommer og vintervedlikeholdet på kommunal vei.

Hovedutfordringene med de kommunale veiene er behovet for tilføring av grus på grusveiene og reasfaltering av gamle asfaltdekker. I 2022 fikk avdelingen ekstra midler til oppgradering av kommunale veier som i hovedgrad ble benyttet til reasfaltering. Dette var svært positivt for de delene av kommunen som ble prioritert, men det er fortsatt mange veier som skulle vært reasfaltert og driftsbudsjettet burde tilføres årlige midler til reasfaltering. Det samme gjelder midler til grusing av grusveiene. Dette kan variere ut ifra perioder med mye nedbør og styrtregn som fører til ødeleggelser av grusdekket.

Eiendomsforvaltning H6

Kommunen er en stor eiendoms besitter, med ca.50 000m² formålsbygg, ca.15 000m² med eiendom på Dagsrud og boliger for utleie. Prioritert visjon: forvalte for verdiøkning framfor forringelse.

Det er store utfordringer for å etterleve de nasjonale- og lokale føringene, årsaken er at det ikke er nok midler i rammetilskudd for vedlikehold for å oppnå målsettingen fra klima- og miljø/energiføringer. Det er samme problematikken ved investeringer, da prisen blir for høy og kostnader må kuttes.

Den store utfordringen i 2023 vil være å redusere kostnader forbundet til kjøp av energi og leveranse av materiell og utstyr. Energiøkonomisering vil/må ha fokus i prosjekter og daglig drift. Energiøkonomisering må også få en sentral plass i den daglige driften hos hver enkelt ansatt for å være med på dugnaden som gjennomføres på alle våre bygg. Våre bygg har ikke en sentral styring for lys og varme og det blir opp til hver enkelt av oss å bidra. For å oppfordre ansatte og brukere til å spre på strømmen skal det utarbeides en enkel «strømspareplaket» som henges opp på alle arbeidsplasser og lokaler for utleie.

Materiell og utstyr har i tillegg til prisstigningen også fått veldig store utfordringer med lange leveringstider. Det kan for ventilasjonsaggregater være leveringstider på 3-4 måneder og for solcelleanlegg 9-12 måneder. Lange leveringstider vil ha mye å si for gjennomføring av vedlikeholds- og investeringsprosjekter. Gjennomføringstiden vil da få en konsekvens for at vi ikke klarer å redusere driftsutgifter til energi som ønsket.

Det er viktig også å tenke på å legge prosjekter til rette for å kunne hente ut så mye midler fra ENOVA som kan være mulig for de nærmeste årene. Da vil forutsigbarheten til økonomi være viktig og at det stilles midler til rådighet.

Andre utfordringer er å ta igjen noe av vedlikeholdsetterslepet generelt og prioritere det som omhandler sikkerhet for våre ansatte og brukere av byggene.

Brann og feiing H7

Nome og Midt Telemark brann og redning (NMTBR) er et administrativt vertskommunesamarbeid mellom Nome kommune og Midt-Telemark kommune, organisert etter kommunelovens kapittel 20, § 20-2. Nome kommune er vertskommune for samarbeidet.

Det er politisk vedtatt, juni 2020, i Nome og Midt-Telemark kommune, en samarbeidsavtale om Nome og Midt-Telemark brann og redning (NMTBR). Denne avtalen legger føringer for organisering, oppgaver og myndighet, informasjonsplikt, kostnadsfordeling, budsjett og rapportering, samt særskilte krav til arbeidsmiljø på våre brannstasjoner.

Alle brannvesenets oppgaver er regulert i gjeldene lover og forskrifter. Det er Sør-Øst 110 IKS, lokalisert i Tønsberg, som utalarmerer oss som lokalt brannvesen ved alarm.

Man har både lovpålagte (grunnkurs, beredskapskurs 1) og ikke direkte lovpålagte kompetansekrav til brannmannskapene (lastebilsertifikat, blålys-sertifikat, faglige kurs). Brannmannskaper har på en måte blitt samfunnets vaktmestere, og rykker ut på ett videre spekter av oppdrag enn tidligere. Som deltids brannvesen så har alle brannmannskaper denne jobben som bijobb i tillegg til hovedarbeidsgiver. En utfordring er å få rekruttert mannskap som både har bosted og har hovedarbeidsgiver i nærheten av brannstasjonene. Utover dette er det ett mål at totalbelastning for å dra på utrykning/oppdrag ikke må bli urettmessig stor for mannskapene.

Netto utgifter budsjett 2023 er i ubalanse med netto inntekter pålydende -295 000 kroner. Dette tilsvarer avgiftsreduksjon Nome kommune fikk ved å bli overført fra arbeidsgiveravgift sone 1a (14,1 prosent) til sone 2 (10,6 prosent) i 2014. MT-kommune er i sone 2. Denne innsparingen går i sin helhet til Nome kommune, da den har sin motpost i redusert rammetilskudd for Nome kommune.

Nome og Midt Telemark brann og redning, herunder feiertjenesten, er et administrativt vertskommunesamarbeid mellom Nome kommune og Midt-Telemark kommune, organisert etter kommunelovens kapittel 20, §20-2. Feiertittel er nå historie, og ny yrkestittel er brannforebygger.

Med utgangspunkt i forskrift om brannforebygging er det laget en lokal feie- og tilsynsordning for tjenesten. Denne tar for seg blant annet hyppighet for feiing og tilsyn, info om gebyr, samt eier og feiers plikter ved feiing og tilsyn. Brannforebygger/feiertjenesten er basert på selvkost-prinsippet, det vil si at inntektene skal dekke kostnadene. Det foreslås å styrke feiertjenesten med 0,5 årsverk for å kunne ta høyde for økning av antall piper i ansvarsområdet (les: fritidsboliger).

6.7.4 Budsjettrammen

H: Samfunnsutvikling							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		År 2021	31/12 - 2022	ÅR 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Bevilget til 01/01-2022		58 025	66 510	66 510	66 510	66 510	66 510
Bevilget MTBR 01/01.2022		-124	-295	-295	-295	-295	-295
ØP: Vedtatt endringer i forrige plan				-13 580	-13 580	-15 270	-15 270
Bevilget 1.tertial 2022 m/videreføring			6 870	180	180	180	180
Bevilget 2.tertial 2022 m/videreføring			-9 406	0		0	
Andre KST-bevilgninger i 2022			6 830	0			
Sum politisk bevilget		57 901	70 509	52 815	52 815	51 125	51 125
Landbruk	FLYTT	-2 103	-2 157	-2 157	-2 157	-2 157	-2 157
Nome kommunes andel av NMTBR	FLYTT	-5 380	-5 576	-5 576	-5 576	-5 576	-5 576
Sør-Øst 110 IKS - Tønsberg	FLYTT	-364	-374	-374	-374	-374	-374
Vannkoordinator -Midtre Telemark	FLYTT	-56	-55	-55	-55	-55	-55
Nome kulturhistoriske bygg	FLYTT	-280	-280	-280	-280	-280	-280
Telemark museum - kultur	FLYTT	-667	-650	-650	-650	-650	-650
Telemarksveka	FLYTT	-100	-400	-400	-400	-400	-400
Tilskudd MTNU	FLYTT	-1 110	-550	-550	-550	-550	-550
Ulefoss bryggepark	FLYTT	-175	-210	-210	-210	-210	-210
Vakre Lunde/ulefoss	FLYTT	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Lunde slusepark	FLYTT	-526	-526	-526	-526	-526	-526
ØVS Invest AS (NI-datter)	FLYTT	-172	-172	-172	-172	-172	-172
Skien Dalen skipsselskap As	FLYTT	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Telemarkskanalen VTFK	FLYTT	-369	-380	-380	-380	-380	-380
Netto husleie Telemarkskanalen VTFK	FLYTT	-186	-186	-186	-186	-186	-186
Lisens internkontroll ADM	FLYTT	-231	-231	-231	-231	-231	-231
Visit-Telemark/Bø	FLYTT	-295	-295	-295	-295	-295	-295
Gea-Norwegica IKS	FLYTT	-62	-62	-62	-62	-62	-62
Korrigert for flyttinger		45 625	58 205	40 511	40 511	38 821	38 821
Tekniske konsekvenser							
Lønnsvekst Fast lønn, pensjon og AGA	3,8 %			1 510	1 510	1 510	1 510
Lønnsvekst Kveld/natt og lør/søn	15,0 %			32	32	32	32
Prisvekst egne kjøp	3,7 %						
Tilbakeføring av ØP-trekk						1 690	1 690
Konsekvensjusteringer							
Økte strømspriser				2 321	1 741	1 161	580
Bedriftshelsetjeneste brann				51	51	51	51
Reduserte inntekter gamle NAV-bygget				1 000	1 000	1 000	1 000
Økte leasingkostnader maskiner				150	150	150	150
Utskifting av vinduer Dagsrud				500	500		
Tiltakskatalogen							
Forskuttering av spillemidler	H-4			1 000	1 000	1 000	
Økt vedlikehold kommunale bygg	H-9					2 000	2 000
Ny ansatt Oppmåling/restanser	H-14			500	250		
Bredbandsutbygging i Nome	H-16						
Ny bruk av gamle NAV - Inv	NY-2			170	-100	-100	-100
Felles base utestyrken - Inv.	NY-5				-90	-90	-90
Stenging av basseng Dagsrud	H-6					-120	-240
Strategi Fensfeltet	H-8						
Svenseid barnehage	SU-1			9 900			
Økt bemanning feiertjenesten	H-18						
Kommunedirektørens forslag		45 625	58 205	57 645	46 555	47 105	45 404
Politiske endringer							
Kulturmidler -søkbare for frivilligehten	H-5			1 000	1 000	1 000	1 000
Økt stilling som dirigent i kulturskolen	H-6			150	150	150	150
Økt vedlikehold kommunale bygg	H-9			1 000	1 000		
Vedlikehold formålsbygg	H-10			1 350	850	750	350
Nome sykehjem -nødvendig vedlikehold	H-11			1 200	800	400	400
Tilskudd Nome kulturhistoriske bygg	H-15			100	100	100	100
Kommunestyrets vedtatt budsjett		45 625	58 205	62 445	50 455	49 505	47 404

6.7.5 Planlagte aktiviteter

Planlagte aktiviteter – rammeområde H							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2023	2024	2025	2026	
Videreføre Bredbånd- og telefoniutbygging i kommunen	1.1. Digital infrastruktur		x	X	x	x	Tilskuddsbaserte prosjekter med kommunal egenandel per 2023. (Bruk av bundne fond)
Nært og godt å bo - utarbeide kommunedelplan	1.2 , 1.1., 1.3., 3.1., 5.4., 5.5.	Planprogram vedtatt (sak	x	X			Bruk av egne ressurser.
Utarbeide strategi Lunde sentrum 2050.	1.4	Politisk vedtak om oppstart sak 65/22	x	x			Bruk av egne ressurser.
Oppgradere og videreutvikle kollektiv-knutepunktet i Ulefoss sentrum	2.2	Reguleringsplan for Ulefoss sentrum			x	x	Delfinansiering søkes fra fylkeskommunen. Bør vurderes ifm kommende reguleringsplan Øra.
Iverksette tiltak basert på lokal "Leve hele livet" strategi	3.1. Eldre skal kunne leve gode liv i bygda	Lokal strategi for "Leve hele livet". Kommunedelplan for kultur, fritid og frivillighet 2019 - 2027	x				Det skal jobbes for å finne eksterne finansieringsmuligheter for igangsetting av tiltak i 2023.
Etablere kommunal frivilligsentral	3.2. Eldre og unges bidrag	Administrativt vedtak om Nome Nærmiljøsent (2019) Kommunedelplan for kultur, fritid og frivillighet 2019 - 2027	x				Ny finansieringsordning innføres fra 2023.
Utvikle og effektivisere timebestillingssystem for møter med plan- og	4.2. God kommunikasjon		x				Digitalisering, investering over ekstra midler pga endring i antall årsverk

Planlagte aktiviteter – rammeområde H							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2023	2024	2025	2026	
byggesaks-behandlerne. Digitale verktøy for å effektivisere drift.							ved intern rokkering (planleggerstilling). Lisenser inngår i selvkostkalkyle.
Oppfølging av strategi for Fensfeltet	5.3. Utnytte Fensfeltet til felleskapets beste	Kommunedelplan for Fensfeltet - utgår. Fensfeltet og ringvirkninger innarbeides i kommuneplan ved neste revisjon (2024/25).	x				Det er søkt om eksterne midler til å dekke ekstra kostnader ifm Fensprosessen.
Rullere handlingsplan til strategisk næringsplan		Strategisk næringsplan		x	x		Bruk av egne ressurser
Gjennomføre tiltak vedtatt i Kommunedelplan for Nome trygt og grønt	6.1. Bidra til å nå Norges klimamål	Kommunedelplan for klima, samfunnssikkerhet og miljø	x	x	x	x	Tiltak gjennomføres innenfor vedtatte rammer - noe på investering (ENØK og ladere). Søkt og fått tilskudd fra Klimasats til forprosjektering.
Etablere sentrumsnære turveger med universell utforming	6.4. Enkel tilgang til gode naturopplevelser for alle	Vedtak Eldrerådet 4/20: kommunen skal fokusere på sentrumsnære turveger med universell utforming Nome i bevegelse – temaplan for idrett, friluftsliv og fysisk aktivitet 2020-2028			x	x	Søknad om ekstern finansiering. Krever kommunal medfinansiering. Ikke prioritert før 2025
Miljøsertifisering av egen virksomhet	6.5. Ta miljøansvar i			x	x		Del av stillingsressurs

Planlagte aktiviteter – rammeområde H							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2023	2024	2025	2026	
	egen virksomhet						
Utarbeide vedlikeholdsplan for kommunale eiendommer	7.4. Nome kommune skal ta godt vare på egen eiendom.	Vedlikeholdsplan	x				Vedlikeholdsplan etableres 2023
Lage en plan for avhending og evt sanering av kommunale bygg for å komprimere arealbruk	7.4	Jf driftsreducerende tiltak	x				Mindre vedlikeholds-kostnader. Bedre utnyttelse av eksisterende lokaler. Mindre energikostnader. Plan bearbeides parallelt med vedlikeholdsplan
ENØK tiltak Ulefoss Samf.hus/Ulefoss hallen.	7.4. Nome kommune skal ta godt vare på egen eiendom.		x				Tiltak ligger som investering i budsjett/økono miplan. Det er planlagt bruk av epc modellen
ENØK tiltak Nome rådhus.	7.4. Nome kommune skal ta godt vare på egen eiendom.			x			Tiltak ligger som investering i budsjett/økono miplan. Det er planlagt bruk av epc modellen
ENØK tiltak Holla 10-årige skole –Lunde 10-årige skole	7.4. Nome kommune skal ta godt vare på egen eiendom.				x		Tiltak ligger som investering i budsjett/økono miplan. Det er planlagt bruk av epc modellen
ENØK tiltak 2026: Fagerli bhg - Lundetunet Holla 10-årige skole	7.4. Nome kommune skal ta godt vare på egen eiendom.					x	Tiltak ligger som investering i budsjett/økono miplan. Det er planlagt bruk av epc modellen

Planlagte aktiviteter – rammeområde H							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2023	2024	2025	2026	
Etablere EL-bil ladere kommunale formålsbygg	Kommunedelplan - Nome trygt og grønt.		x	x			Nome kommune fikk tildelt 290 000,- i klimasatsmidler – satt av midler på investering i 23-24.
Oppgradering av drivstoffanlegget ved Ulefoss bryggepark		Kommunestyret er positive til å vurdere en oppgradering av drivstoffanlegget ved Ulefoss bryggepark. Investeringskostnaden, som er vurdert til å utgjøre ca 1.5 mill eks mva, vil vurderes sammen med andre investeringsprosjekt i behandling av budsjett- og økonomiplan for perioden 2023 -2026.	x				Det ligger ute anbud på Doffin nå, eksakt kostnad vil foreligge før endelig budsjettvedtak.
Ny bruk av Navbygget			x				Gir noe økt kostnad i investeringer, men reduksjon i drift på sikt
Svenseid barnehage		Vedtatt i forbindelse med budsjett 2022- og ny behandling 8. november 22.	x				Krever økt budsjetttramme j.f k.sak
Dokumentasjon av brannvesenet/brannordning-revisjon		Føringer i ny forskrift; brann- og redningsvesen-forskriften	x				Kjøp av konsulenttjenester
Oppgradering brannstasjoner Lunde, Bø og Gvarv		Krav HMS (Rapport fra arbeidstilsynet om rene/urene sone)	x				Vil føre til økt husleie og økte driftskostnader

6.8 Vann og Avløp – Ramme J

På vann drifter kommunen 3 vannverk og 129 km ledningsnett. På ledningsnettet har vi 7 høydebasseng og 5 trykkøkingsstasjoner for vann. På avløp drifter kommunen 4 avløpsrenseanlegg og 113 km ledningsnett med 28 avløpsspumpestasjoner.

De fleste av kommunens tekniske installasjoner er overvåket med en sentral driftskontroll, som sender alarmer til vakt ved feil på de tekniske installasjonene. Dette fører til at feil oppdages tidligere og kan utbedres før abonnentene merker noe til feilen.

6.8.1 Nasjonale føringer

For 2023 er det i forslag til ny drikkevannsforskrift nå stilt krav til at vannverkseier skal sikre at abonnenten mottar informasjon om drikkevann minst en gang per år uten å de skal be om det. Dette er informasjon om drikkevannskvaliteten, pris per liter og m³. Vannverkseier skal også ha en egen internettside med informasjon om hvilke vannbehandlingsmetoder som gjelder for forsyningsområdet, hvor mange abonnenter som er tilknyttet, prøvetakingsfrekvens og analyseresultater, relevant informasjon fra farekartlegging og informasjon om hvordan abonnenten kan redusere sitt vannforbruk og unngå helsefare som skyldes stillestående vann. Dette er noe kommunen må håndtere dersom kravet blir forskriftsfestet.

I kommunens utslippstillatelse for Ulefoss rensedistrikt ligger det en saneringsplan for avløp, som skulle vært gjennomført innen 2021. Dette arbeidet er ikke ferdigstilt, da arbeidet med sanering har tatt mer tid og gjennomføringen har blitt mer kostbart enn antatt. Avdelingen jobber med å få ferdigstilt arbeidet og vil intensivere arbeidet med ferdigstilling.

Området styres i tråd med forskrift om vannforsyning og drikkevann(drikkevannsforskriften) og lov om kommunale vass- og avløpsanlegg (vass- og avløpsanleggslova). Mattilsynet er tilsynsmyndighet på vannforsyning i kommunen. Innenfor avløp er Statsforvalteren utslippsmyndighet for Ulefoss rensedistrikt, årsaken til dette er størrelsen på anlegget. For Lunde rensedistrikt er Nome kommune er utslippsmyndighet.

Klimaendringer, arealendringer og befolkningsvekst øker belastningen på avløpsinfrastrukturen. Det er forventet at kommunene planlegger og legger til rette for tiltak på avløpsnettet som avgrenser forurensing på avveie og reduserer mengden av fremmedvann til renseanleggene. Både Lunde avløpsrenseanlegg og Søvvitt (Ulefoss) avløpsrenseanlegg har biologisk rensetrinn. For Søvvitt RA er dette et krav i kap. 14 i forurensningsforskriften, Lunde RA ble oppgradert med biologisk rensetrinn i 2016 slik at anlegget er forberedt for eventuell fremtidige økning i belastning og krav til sekundærrensing (biologisk rensing).

6.8.2 Lokale føringer

Ny hovedplan for vann, avløp og overvann. Dette arbeidet er forventet startet opp i 2023 ved å leie inn konsulentbistand for å komme i mål med planen. Det skal utarbeides egen VA-norm som en del av planarbeidet.

Kommunestyret har etter pålegg fra Statsforvalteren i 2011 vedtatt en tempoplan for oppgradering av kvaliteten på avløpsnettet. Denne gir føringer for investeringsbudsjett på vann- og avløpssiden.

Nome kommune har vedtatt standard abonnementsvilkår for vann og avløp. Grensen mellom det private og det offentlige vann- og avløpsanlegget er derfor tilkoblingspunktet på offentlig ledning.

Private ledninger (stikkledninger) og utstyr utenfor husets yttervegg som er tilknyttet offentlig vann- og/eller avløpsanlegg er et privat anliggende.

6.8.3 Særlige utfordringer

Den største utfordringen for drikkevannet i Norge er distribusjonssystemet. Vannrørene våre er gjennomgående gamle, og utskiftingen går sakte. En av tre liter produsert drikkevann forsvinner i lekkasjer, og når aldri abonnenten etter statistikk på nasjonalt nivå. Nome har rapportert at våre antagelser er at 39,7 % forsvinner på grunn av lekkasje på kommunalt og privat ledningsnett. Dette er derfor en av våre prioriterte områder å utbedre.

Å redusere vann på avveie er en av hovedutfordringene i kommende økonomiplanperiode. Utfordringene består i at mye vann lekker ut fra vannledningsnettet, mye overvann og fremmedvann lekker eller ledes inn på avløpssystemet, og for mye avløpsvann slippes ut i vassdraga via overløp. Kommunen har flere strekninger der vannledninger av gamle asbestrør og vi har på grunn av alder på ledningsnettet store utfordringer med lekkasjer på ledningsnettet. Faren for innlekking av kloakk er til stede når vannledningsstrek stenges av for reparasjon, og utette avløpsledninger ligger i samme grøft.

Utette ledningsnett på vann og avløp fører til økte utgifter til både produksjon av vann og levering av både vann og avløp med økte pumpeutgifter. I kommunens klima- og energiplan er det foreslått tiltak med lekkasjesøk for å redusere pumpekostnader. I perioder hvor det kommer mye fremmedvann (alt vann som ikke er kloakk) inn til kommunens avløpsrenseanlegg, fører dette til dårligere rensing på anleggene og på ledningsnettet blir det mindre kapasitet. Kapasiteten på ledningsnettet og avløpsrenseanlegget er fokus hos Statsforvalteren som forventer at kommunen jobber med å forbedre dette området.

Det skal jobbes med å redusere lekkasje både på private og kommunale vannledninger. Som en del av dette har kommune i lengre tid jobbet med et prosjekt for innføring av automatisk avlesning av vannmålere via strømmåler hos abonnenten. Det jobbes med avklaring hos strømlleverandøren og kommunens mål er å kunne tilby dette i løpet av en femårsperiode. Ved å ha en slik type vannmåler kan abonnenten følge med på sitt forbruk via en app, på samme måte som mange følger med på strømforbruket via app på telefonen. Ved å se endringer på vannforbruket kan private lekkasjer oppdages tidlig og reduseres.

Ulefoss vannverk: Renseprosessen på Ulefoss vannverk består av tilsetting av ozon før vannet filtreres i biofilter, dette fører til at celleveggen på bakterier ødelegges og bakterien dør. Over tid har kommunen sett at de biologiske filtrene er for små etter dagens krav til dimensjonering. Dette fører til økt biologisk aktivitet(kimtall) på ledningsnettet og løsningen på dette er å montere et forfilter(marmorfilter) og et ekstra biofilter i dagens anlegg. I tillegg skal det etableres permanent klordoseringsanlegg med lagertank og doseringspumper, dette har tidligere vært en reserveklorløsning.

6.8.4 Budsjettrammen

J: Vann og Avløp							
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		År 2021	31/12 - 2022	ÅR 2023	År 2024	År 2025	År 2026
Kalkyle Vann							
Direkte kostnader vann	J-1	7 888	6 609	8 289	8 663	9 055	9 465
Indirekte kostnader vann		217	182	189	196	203	211
Kapitalkostnader -avskrivning Vann		2 261	2 447	2 682	2 917	3 308	3 376
Kapitalkostnader -renter Vann		1 148	2 378	2 890	3 205	3 423	3 610
Gebyr Vann		-8 576	-8 620	-10 571	-14 369	-15 816	-16 574
Andre inntekter vann		-261	-86	-86	-86	-86	-86
Renteavsetning til fond		0	0	0	0	0	0
Bruk av fond (6.635.000)		-2 677	-2 910	-3 393	-526	-87	-2
Sum		0	0	0	0	0	0
Kalkyle Avløp							
Direkte kostnader avløp	J-1	7 499	7 084	9 038	9 437	9 854	10 291
Indirekte kostnader		246	232	241	250	260	270
Kapitalkostnader-avskrivning avløp		3 088	3 214	3 575	3 798	4 052	4 160
Kapitalkostnader-renter avløp		1 506	2 908	3 425	3 614	3 748	3 895
Gebyr Avløp		-10 782	-11 270	-14 161	-17 260	-18 096	-19 132
Andre inntekter avløp		-342		-86	-86	-86	-86
Avsetning til fond				0	247	268	602
Bruk av fond (3.077.000)		-1 215	-2 168	-2 032	0	0	0
Sum		0	0	0	0	0	0
Subsidiering av gebyr med økt strøm				0	0	0	0
Kommunedirektørens forslag		0	0	0	0	0	0
Politiske endringer							
....1							
....2							
Kommunestyrets vedtatt budsjett		0	0	0	0	0	0

6.8.5 Planlagte aktiviteter

Vann:

Planlagte aktiviteter - rammeområde J – Vann							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2023	2024	2025	2026	
Utarbeide hovedplan for avløp, overvann, vannmiljø og slokkevann		Administrativ plan. vedtatt i planstrategi	x				Avdelingen har få ressurser til planlegging. Det er lagt inn økte utgifter til planen i 2023.
Ny Vannledning Barlaug				x			Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan
Ny Vannledning Kvernodden/Hammerstad				x			Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan
Forprosjekt ytterligere rensetrinn Ulefoss vannverk					x		Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan
Prosjektene vannledninger på Berget (Helgeroa, Bergegata)				x			Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan
Oppgradering Ulefoss vannverk						x	Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan
Oppgradering vannledning Herregårdsvegen					x		Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan
Oppgradere vannledning Tufte/Fen						x	Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan
Oppgradere vannledning Haugjordet						x	Forslag i ny rullering

Avløp:

Planlagte aktiviteter - rammeområde J - Avløp							
Aktivitet:	Kommuneplan:	Planstrategi / annet politisk vedtak:	Gjennomføres tidsrom / år:				Konsekvenser økonomi:
			2023	2024	2025	2026	
Utskifting Bedehusbekken pumpestasjon			x				Ligger som vedtatt investering i gjeldene økonomiplan
Forprosjekt oppgradering Vrangfoss Renseanlegg og Svenseid renseanlegg			x				Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan
Oppgradering avløpsledning Berget			x				Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan
Oppgradering avløpsledning Herregårdsvegen				x			Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan
Utskifting Skoeelva pumpestasjon				x			Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan
Oppgradering avløpsledning Tufte/Fen						x	Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan
Oppgradering avløpsledning Haugjordet						x	Forslag i ny rullering
Løsning for Svenseid renseanlegg					x		Forslag i ny rullering
Løsning for Vrangfoss renseanlegg						x	Ligger som retningsgivende investering i gjeldene økonomiplan

6.9 Felles inntekter og utgifter – Ramme M

6.9.1 Innhold i rammen

Rammeområdet består av fire poster:

1. Konesjonskraftinntekter
2. Kapitalbidrag fra vann og avløp
3. Avvik på pensjon, premieavvik og amortisering
4. Lønnsreserve og periodisering av lønn

6.9.2 Budsjetttrammen

M: Felles inntekter/utgifter								
Alle beløp i 1000 kroner		Regnskap	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett
Premiss		Ar 2021	1/1 - 2022	31/12 - 2022	AR 2023	Ar 2024	Ar 2025	Ar 2026
Netto Konesjonskraftinnt.		-13 659	-9 000	-26 000	-19 000	-17 000	-17 000	-11 000
Kapitalbidrag fra vann og avløp		-10 121	-11 055	-11 055	-13 002	-13 980	-14 994	-15 522
Pensjon, premieavvik, amortisering		-3 626	1 500	-2 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Lønnsreserve					0	0	0	0
Kommunedirektørens forslag		-27 406	-18 555	-39 055	-37 002	-35 980	-36 994	-31 522
<i>Politiske endringer</i>								
....1								
....2								
Kommunestyrets vedtatt budsjett		-27 406	-18 555	-39 055	-37 002	-35 980	-36 994	-31 522

Konesjonskraft

Med en salgspris på 1,00 kr/Kwh for konesjonskraften vil netto konesjonskraft utgjøre 17 millioner for Nome kommune. I 2023 er det budsjettet med 19 millioner som tilsvarer 1,10 kr/kwh i salgspris.

Kapitalbidrag fra vann og avløp

Investeringer i vann og avløp medfører utgifter til renter og avdrag. Det er likevel kalkulte renter og avskrivninger som skal legges til i selvkostberegningene. Disse samsvarer ikke alltid med kommunens renter og avdrag. Beregning av de kalkulte kapitalkostnadene er gitt i selvkostveilederen. Økningen som kommer i 2023 har sin årsak i økte investeringer, økte driftskostnader og økt rentenivå. Det er særlig energikostnadene som bidrar til økte driftskostnader i 2023.

Pensjon, premieavvik og amortisering

- Premieavviket inklusiv premiefond utgjør en inntekt på 49 millioner i budsjett 2023.
- Amortiseringen utgjør en kostnad på 10,5 millioner.
- Pensjonsavsetning fra virksomhetene er kalkulert til 33,5 millioner for lite.

Samlet gir dette et bidrag på 5 millioner til driftbudsjettet. Det er beregnet noe forsiktig og det kan være et potensiale for et større bidrag. Et bedre anslag vil en få i april når terminoppgaven fra KLP kommer.

Lønnsreserve og periodisering av lønn

Det er ikke satt av noen felles pott til lønnsreserve. Derimot er virksomhetene kompensert med 3,84% lønnsvekst i sine budsjetttrammer for 2023.

Det er heller ikke budsjettet med en post for periodisering av økning i variabel lønn. Dette kan utgjøre ca. 200.000,- kr. Merbidrag fra pensjon vil dekke opp for dette.

7 Vedlegg

7.1 Gebyrregulativ og betalingssatser

Oppvekst

Helse og omsorg

Hjemmesykepleie og tjenester til personlig stell og egenomsorg er gratis. Kommunen kan imidlertid kreve betaling for praktisk bistand. Det dreier seg om typiske hjemmehjelps- og husmorvikartjenester, som rengjøring, klesvask, matlaging og annet praktisk arbeid i forbindelse med husholdningen. I tillegg blir nødvendige innkjøp, ærend til offentlige kontorer og liknende daglige gjøremål regnes som praktisk bistand. Kommunen kan selv bestemme nivået på egenbetaling, men en øvre grense er den faktiske kostnaden det er å produsere tjenesten. Egenandelene skal ses i sammenheng med brukerens inntekter, og det er ikke mulig å ta mer enn et maksimalbeløp som er fastsatt i egen forskrift.

Betalingssatsene i gebyrregulativet for helse og omsorg er regulert enten etter forskrift, eller konsumprisindeksen (KPI) per september samme år som budsjettet er produsert. Kostnader for mat er regulert etter KPI for mat, mens de andre prisene er regulert etter den generelle KPI.

Samfunnsutvikling

Kommunale gebyrer - selvkost VARSF

Nome kommune beregner kommunale gebyrer på vann, avløp, renovasjon, slam og feiing i tråd med forskrift om beregning av selvkost. Selvkost innebærer at ekstrakostnadene som kommunen påføres ved å produsere en bestemt tjeneste skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler. Kommunen har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. En annen sentral begrensning i kommunens handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til abonnentene eller brukerne i form av lavere gebyrer innen de neste fem årene. Dette betyr at hvis kommunen har bokført et overskudd som er eldre enn fire år, må dette brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret. Eksempelvis må et overskudd som stammer fra 2018 i sin helhet være disponert innen 2023.

Det er en rekke faktorer som påvirker selvkostresultatet og som ligger utenfor kommunens kontroll. De viktigste faktorene er budsjettårets forventede kalkylerente (5-årig SWAP-rente + 1/2 %-poeng), kapasitetsbegrensninger ved gjennomføring av planlagte prosjekter, samt usikre utgifter og inntekter. I sum fører dette til at det er utfordrende å treffe med budsjettet. Kalkylerenten er anslått å bli 4,01 % i 2023.

Gebyr for vann og avløp er justert i tråd med endring i kommunal forskrift som forutsettes vedtatt før budsjettbehandlingen. Ved nåværende forskrift ville standard gebyr for vann økt med 22,6% og gebyr for avløp med 24,8%. Ny forskrift fordeler kostandene litt annerledes og gir en økning i gebyr for vann på 6,7% og gebyr for avløp på 10,6%.

Fra 2022 til 2023 foreslås en samlet gebyrøkning på rundt 9,0 %, hvor slamtømming øker mest med 11,0 %. Feiing øker med 2,3 %. I perioden 2021 til 2026 øker samlet gebyr med kr 7 678, fra kr 15 716

i 2021 til kr 23 394 i 2026. Dette tilsvarer en gjennomsnittlig årlig gebyrøkning på 6,9 %. Gebyrsatsene er inkl. mva.

Kommunal gebyrer – Plan, bygg og oppmåling

Det er gjennomført ny selvkostberegning for plan, byggesak, oppmåling, eiendomsseksjonering og forurensningsmyndighet. Det er i vedtatt [gebyrforskrift](#) fastsatt at disse gebyrområdene skal settes til 100% selvkost. For å oppnå dette må kommunen hente inn gebyrinntekter tilsvarende en økning på 179% for bygge- og delesaker, 198% oppmåling og 1239% for private planforslag. Det er ikke mulig å forsvare en slik økning på gebyrsiden, det vil gi kommunen gebyrsatser tilsvarende store bykommuner som Oslo kommune. Målet må likevel være å oppnå tilnærmet 100% selvkost på området på sikt. Gebyrene er justert noe opp fra fjoråret for å oppnå bedre selvkostdekning.

På plan innføres et nytt gebyr for forhåndskonferanse. Hensikten er å sikre bedre kvalitet på forhåndskonferansene og i planoppstarten. I tillegg ønsker kommunen å sikre en god oppfølging av private planinitiativ for å stimulere til økt aktivitet. Forhåndskonferansen er tidligere beregnet som en del av plansaksbehandlingen. For bygge- og delesaker innføres et gebyr for mangelfulle søknader. Hensikten er å få bukt med det store antallet mangelfulle søknader som krever mye ekstra saksbehandlingstid. På oppmåling er det fjernet og slått sammen enkelte linjer for å gjøre det enklere å lese gebyrsatsene. Det er også fjernet gebyrer som ikke kommer til anvendelse i Nome.

For private planforslag er det budsjettert med inntekter tilsvarende 31,09% selvkostdekning.

For bygge- og delesaker er det budsjettert med inntekter tilsvarende 44,20% selvkostdekning.

For oppmåling er det budsjettert med inntekter tilsvarende 42,37% selvkostdekning.

7.2 Tiltakskatalog

Se vedlagt tiltakskatalog.

7.3 Skjema utarbeidet av administrasjon i etterkant av vedtaket

7.3.1 Skjema § 5-7 Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser

§ 5-7 Oversikt over gjeld og andre vesentlige langsiktige forpliktelser				
Alle beløp i hele kroner	Budsjett År 2023	Budsjett År 2024	Budsjett År 2025	Budsjett År 2026
Lån til egne formål				
Nytt lån til egne formål i budsjettåret	- 52 880 000	- 40 940 000	- 28 760 000	- 28 790 000
Avdrag på egne lån i budsjettåret	25 500 000	26 000 000	26 500 000	27 000 000
Gjeldøkning i løpet av budsjettåret	- 27 380 000	- 14 940 000	- 2 260 000	- 1 790 000
Lån til egne formål ved inngangen til budsjettåret	-627 960 513	-655 340 513	- 670 280 513	- 672 540 513
Lån til egne formål ved utgangen av budsjettåret	-655 340 513	-670 280 513	- 672 540 513	- 674 330 513
Startlån til videreutlån				
Nytt lån til videre utlån	- 10 000 000	- 7 500 000	- 7 500 000	- 7 500 000
Budsjetterte avdrag på startlån	2 200 000	2 200 000	2 200 000	2 200 000
Gjeldøkning i løpet av budsjettåret	- 7 800 000	- 5 300 000	- 5 300 000	- 5 300 000
Lån til videreutlån (startlån) ved utgangen av budsjettåret	- 45 758 246	- 53 558 246	- 58 858 246	- 64 158 246
Lån til egne formål ved utgangen av budsjettåret	- 53 558 246	- 58 858 246	- 64 158 246	- 69 458 246
Sum gjeld ved utgangen av budsjettåret	- 708 898 759	- 729 138 759	- 736 698 759	- 743 788 759

Det er ingen andre kjente vesentlige langsiktige forpliktelser utover lånegjeld.

7.3.2 Skjema §5-6 Økonomiske oversikter etter art -drift

Forskriftsskjema § 5-6		Budsjett 2023
1.	Rammetilskudd	- 250 130 000
2.	Inntekts- og formuesskatt	- 182 123 000
3.	Eiendomsskatt	- 20 400 000
4.	Andre skatteinntekter	-
5.	Andre overføringer og tilskudd fra staten	- 52 079 000
6.	Overføringer og tilskudd fra andre	- 85 812 394
7.	Brukerbetalinger	- 30 410 894
8.	Salgs- og leieinntekter	- 92 046 263
9. Sum driftsinntekter		- 713 001 551
10.	Lønnsutgifter	389 517 089
11.	Sosiale utgifter	96 173 698
12.	Kjøp av varer og tjenester	194 254 922
13.	Overføringer og tilskudd til andre	42 027 813
14.	Avskrivninger	29 000 000
15. Sum driftsutgifter		750 973 522
16. Brutto driftsresultat		37 971 971
17.	Renteinntekter	- 2 000 000
18.	Utbytter	- 16 700 000
19.	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-
20.	Renteutgifter	26 024 000
21.	Avdrag på lån	25 500 000
22. Netto finansutgifter		32 824 000
23.	Motpost avskrivninger	- 29 000 000
24. Netto driftsresultat		41 795 971
	Disponering eller dekning av netto driftsresultat:	
25.	Overføring til investering	8 750 065
26.	Avsetninger til bundne driftsfond	103 927
27.	Bruk av bundne driftsfond	- 6 050 963
28.	Avsetninger til disposisjonsfond	-
29.	Bruk av disposisjonsfond	- 44 599 000
30.	Dekning av tidligere års merforbruk	-
31. Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		- 41 795 971
32.	Fremført til inndekning i senere år (merforbruk).	-